

EXPORT

Listopad 2022

Exportní magazín agentury CzechTrade
a Ministerstva průmyslu a obchodu

MAG

Jak pomáhají firmám exportní aliance?

Vývoz v roce 2022

Export zůstane silný
a může překonat loňský rok,
říká generální ředitel CzechTrade
Radomil Doležal

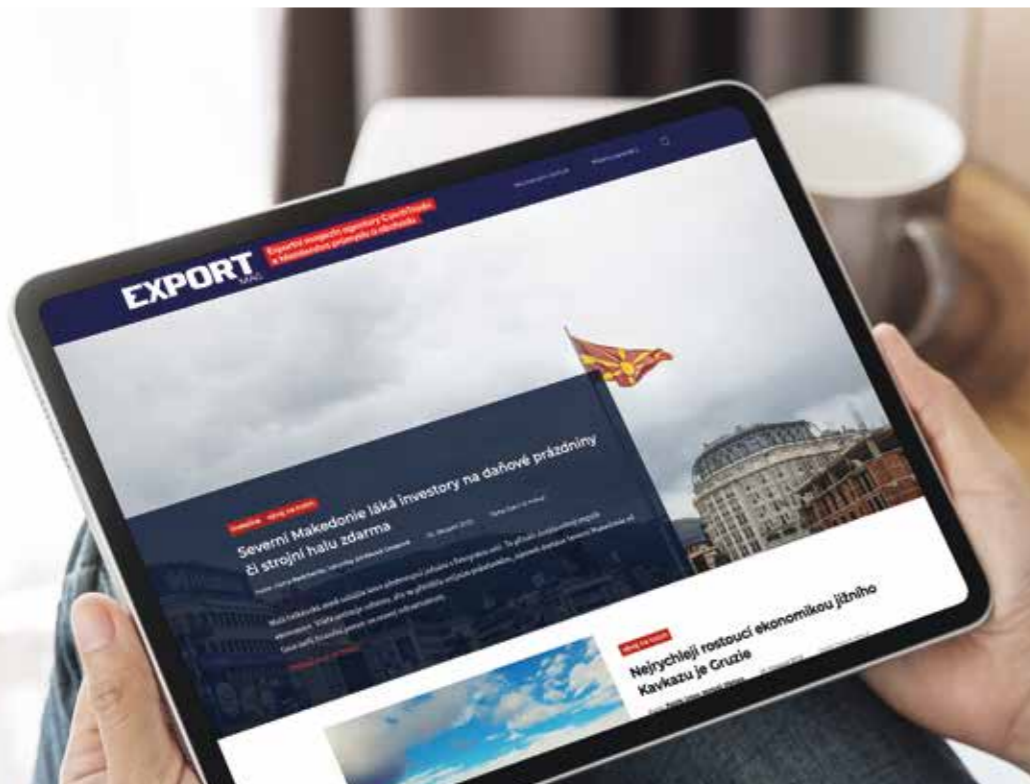
Navrátilova Pálenica

Rodinná firma ze Zlínska
jde na britský trh s tradiční
moravskou slivovicí

Dodávky pro energetiku

Španělsko investuje
do obnovitelných zdrojů,
pokračují ale zatím
i jaderné elektrárny

*Ted už vám vážně nic neunikne.
Každou středu dostane prostor silné téma
z oblasti českého exportu a podnikání.*

www.exportmag.cz

Aktuální téma z prostředí zahraničního obchodu.
Poutavé a obsahově nabitě články, exportní příběhy, analýzy, ale i rozhovory.

- Co hýbe mezinárodním byznysem
- Úspěchy i přešlapy českých exportérů
- Unikátní informace z celého světa
- Pikantní zkušenosti z obchodních jednání
- Články od expertů přímo ze zahraničí

Obsah připravuje agentura CzechTrade a portál pro podnikatele BusinessInfo.cz.
Odborným gestorem projektu je Ministerstvo průmyslu a obchodu.

České pivo dobylo Británii i ostrov v Karibiku

Asi se ještě nestalo, aby museli čeští vývozci v jediném roce čelit tolika problémům najednou. Superdrahé energie a suroviny, silná koruna, výpadky v dodavatelských řetězcích. Sotva dozněla pandemie, začala válka na Ukrajině. Ruský trh, kde se českým firmám dřív solidně dařilo, je definitivně z kola ven.

Vývozci tak hledají nové destinace. Jak říká v rozhovoru generální ředitel CzechTrade Radomil Doležal, nová teritoria se pokusí pro exportéry zmapovat přímo v terénu i tato agentura. Nové kanceláře proto hodlá otevřít třeba v americkém Texasu nebo na Filipínách. Zároveň pokračuje v budování českých exportních inkubátorů ve světě. Po úspěšném startu inkubátoru v Indii je na řadě otevření podobného projektu v dalších zemích.

Vývozci se zároveň stále častěji spojují do exportních aliancí. Získají větší vyjednávací sílu, dokážou dodat na klíč kompletní investiční celek od A do Z a mohou se pustit do ambiciózních plánů, na něž by si asi jednotlivá firma sama netroufla. Aliance zaměřená na technologie smart cities tak začala budovat několik vzorových chytrých měst, jedno třeba v maďarském Pápa. Aliance pivovarů zase zkouší rozjet ve Velké Británii tradiční českou hospodu s nabídkou craftových piv, moravského vína či poctivé slivovičky.

Tu nabídla i zlínská firma Navrátilova Pálenica. Rodinný podnik slaví právě 100 let existence, kdy si Navrátilovi předávají řemeslo z otce na syna už v páté generaci. Pálenica přežila všechno – nacisty, komunisty, válku, hospodářské krize i pandemie – a pořád se v ní pálí moravská slivovica tradičním způsobem. Teď s ní rodinná firma poprvé zkouší prorazit

i v zahraničí a nejdřív se zaměřila právě na britský trh.

Vývozcům, kteří mají ambici objevovat vzdálené země, přinášíme v ExportMagu i vizitky zatím méně známých cílů, tentokrát třeba Kostariky a Hondurasu. Překvapivou českou stopu lze nalézt ledaskde. Třeba na honduraském ostrově Roatán vzniká v tichosti jakási malá česká enkláva s tradiční hospodou a rezidenčními projekty. Na začátku této kolonie bylo zase pivo. Čeští podnikatelé tu nejdřív vystavěli minipivovar a skrz tento projekt se o ostrov v Karibiku začali zajímat další Češi.

Pro export do mimoevropských zemí nabízíme tradičně i tipy, jak tam obchodní jednání ovlivňuje odlišná kultura. Tentokrát přinášíme postřehy o tom, jak fungují islámské země v době ramadánu. Během tohoto fascinujícího postního měsíce je všechno jinak a odlišně funguje i byznys.

Další příběhy úspěšných podnikatelů, zprávy z exportních trhů nebo články o kulturních odlišnostech čekají také v online verzi magazínu na adrese www.exportmag.cz.

Tomáš Stingl,
tomas.stingl@info.cz

REDAKČNÍ RADA
Pavel Hubáček
Jitka Nováčková
Zuzana Pluhařová
Dita Slunečková
Zuzana Synková
Lucie Varvařovská

ŠÉFREDAKTOR
Tomáš Stingl
GRAFIK
Petr Malinovský
KOREKTORKA
Irena Hlinková

Magazín vychází ve spolupráci s agenturou CzechTrade a Ministerstvem průmyslu a obchodu

Samostatně neprodejné
Listopad 2022

Veškerá práva vyhrazena. Jakékoli užití části nebo celku, zejména přetisk včetně šíření jakýmkoli způsobem bez výslovného svolení vydavatele, je zapovězeno.

OBSAH

ROZHOVOR	
Chystáme nové kanceláře v Texasu nebo na Filipínách, říká šéf agentury CzechTrade	4
PODPORA EXPORTU	
Stát nabízí firmám podporu na veletrzích i misích v zahraničí	6
TÉMA	
Exportní aliance? Staví vzorové chytré město, šíří slávu českého piva	8
STORY	
Slivovica od Navrátilů: Už sto let jim to pálí	10
KULTURNÍ ODLIŠNOSTI	
Při postním měsíci se toho sní nejvíc. Jak fungují islámské země v době ramadánu?	12
V Indonésii znamená ramadán i dopravní zácpy či kratší pracovní dobu	15
REGION POD LUPOU	
Malý velký Tchaj-wan je mistrem na kola, čipy i údržbu silnic	16
Obchod u vína a tapas. Jak žijí dnešní Španělé a co jim nabídnout?	18
Španělé otevřeli největší evropský solární park s 1,5 milionu panelů	21
Černá Hora chce s Českem větší obchodní spolupráci	22
Kostarika vstoupila mezi nejvyspělejší země. Nesrazil ji ani obří útok ruských hackerů	24
Do Hondurasu přišla s novou prezidentskou změna. V zemi dál roste česká komunita	26
SERVIS PRO PODNIKATELE	
Je 3D tisk budoucností stavebnictví? ICE Coral tiskne i bunkry pro Ukrajinu	30
ÚSPĚŠNÝ OBOR	
Chytrá města přináší exportérům nová pravidla hry	32
KALENDÁŘ	
Veletrhy v zahraničí s podporou českým vystavovatelům	
Nejblíží akce exportního vzdělávání CzechTrade	34

www.exportmag.cz

Foto na titulní straně:
Generální ředitel agentury
CzechTrade Radomil Doležal.

Foto: Jan Rasch

Chystáme nové kanceláře v Texasu nebo na Filipínách, říká šéf agentury CzechTrade

Proexportní agentura CzechTrade rozšiřuje svou síť zahraničních kanceláří. Vývozcům nabídla podporu také v exportních inkubátorech. Po úspěšném spuštění toho v indickém Bengalúru se plánuje otevření dalších inkubátorů, vysvětluje generální ředitel agentury Radomil Doležal.

Letošek je pro exportéry mimořádně těžkým rokem. I přesto ale vzrostl za prvních osm měsíců vývoz meziročně o 12 procent. Jak hodnotíte kondici českého exportu vy?

Opravdu se snad nikdy nesešlo najednou tolik náročných výzev pro exportéry jako letos. Válka na Ukrajině, drahé energie, silná koruna, komplikace s dopravou, výpadky dodavatelů řetězců. Obecně je ale kondice českých vývozců nakonec lepší, než se po návratu pandemie do některých důležitých regionů a po začátku války na Ukrajině očekávalo. Každý měsíc vidíme, že českému exportu se daří, a našťástí se nenaplnuje skepse, kterou jsme měli zpočátku roku. V tuto chvíli můžeme říct, že pokud nastane neočekávaná událost, tak vývoz zůstane silný, a mohl by dokonce pokračovat v nastoleném pozitivním trendu. To bude mimo jiné znamenat, že by celkový objem exportu za letošní rok překonal nejen solidní loňský rok, ale dokonce i předpandemickou sezonu 2019. K tomu navíc vidíme nové pozitivní signály, například v rostoucím zájmu českých firem o nová exotická teritoria.

S tím souvisí otevření nových kanceláří vaší agentury. Z Ruska jste se pochopitelně stáhli, kde naopak ale nové kanceláře přibudou?

Už na začátku května jsme otevřeli nové zastoupení v Gruzii, abychom zčásti nahradili výpadek v Ruské federaci a na Ukrajině. Nyní se blíží otevření některých zbrusu nových poboček. Připravujeme kancelář v katarském Dauhá, která bude fungovat společně s českou ambasádou. V nejbližších dnech otevře dveře českému exportu také kancelář v texaském Austinu. Stát

Exportéři si vedou i v letošní náročné sezoně obdivuhodně dobře, podotýká Radomil Doležal.

RADOMIL DOLEŽAL

Vystudoval zahraniční obchod na VŠE v Praze. Své první zkušenosti s exportem získal v různých obchodních pozicích v podniku zahraničního obchodu Merkuria. Po roce 1990 vedl jako ředitel dceřiné společnosti vstup mezinárodní firmy Campingaz na český a slovenský trh. Později mimo jiné zodpovídal v rámci skupiny Jardín Corporation za rozvoj trhu v nových členských zemích EU z pozice generálního ředitele pro střední a východní Evropu. Působil také v oblasti developmentu komerčních nemovitostí. Generálním ředitelem agentury CzechTrade je od roku 2014. Hovoří anglicky a německy. Mezi jeho koníčky patří mimo jiné cestování a sporty jako lyžování nebo tenis. x

Texas je druhou největší ekonomikou v USA a má takovou strukturu průmyslu, která dobře odpovídá nabídce českých firem. Čeští podnikatelé budou mít příležitost rozvíjet své působení i na Filipínách, zastoupení CzechTrade se totiž připravuje v hlavním městě Manila. A personálně budeme posilovat naši londýnskou kancelář.

Jak je to s kanceláří na Ukrajině, která byla po začátku války z bezpečnostních důvodů uzavřena?

Od 1. září ji znovu v provozujeme přímo v Kyjevě. Znovuotevření tamější kanceláře považují za klíčové. Už v polovině srpna navštívila ředi-

telka Oksana Antonenko Ukrajinu, aby zmapovala bezpečnostní situaci a komerční prostředí. Po vyhodnocení cesty a s ohledem na bezpečnost jsme se rozhodli, že můžeme pomoci českým firmám s poptávkou na ukrajinském trhu opět naší přítomností přímo na místě. V prvních dnech po obnovení kanceláře se Oksana Antonenko setkala se zástupci místních velkoobchodů ze zdravotnictví, energetiky, zemědělství a stavebnictví. Cílem bylo projednat spolupráci a účast CzechTrade v plánovaných projektech. Zároveň se ředitelka kyjevské kanceláře setkává s představiteli místních oborových asociací,

aby zjistila potřeby podniků v konkrétních odvětvích. Bezpečnost naší kolegyně je samozřejmě prioritou, jsme v pravidelném kontaktu a společně vyhodnocujeme situaci. Jsme připraveni rychle jednat, pokud by bylo nutné kancelář opět přesunout do Prahy. Díky znovuotevření kanceláře v Kyjevě budou mít každopádně české firmy v následujících měsících přehled nad novými příležitostmi a poptávce ukrajinského trhu.

Ovšem jde o zemi decimovanou válkou. Jaké zboží se tam dá aktuálně vyvážet?

Celkový export na Ukrajinu se ve 2. čtvrtletí sice meziročně snížil skoro o třetinu, v některých kategoriích ale vývoz kupodivu naopak významně roste. Největší nárůst zaznamenaly položky, které ekonomika zasažená válkou nejvíce poptává a potřebuje. Z dat Českého statistického úřadu, která máme k dispozici, je zřejmé, že čeští exportéři hojně vyváží produkty, jež jsou ku pomoci a prospěchu lidem na Ukrajině. Například exportované množství hotových textilních produktů se vyšplhalo z pěti na téměř 172 milionů korun. Dalšími významně rostoucími položkami byly paliva a oleje, letadla a jejich součástky. Jedná se také o potravinářské výrobky, jejichž vývoz se zvýšil o víc než 135 procent. Největší růst zaznamenal export ovoce, produktů z masa a ryb či zeleniny. Celková hodnota vyvezených výrobků z obilovin a pečiva vzrostla o 52 milionů korun.

Naopak z Ukrajiny dovážely české firmy hodně polotovarů či surovin důležitých pro výrobu, dodávky ale nyní ustaly...

Spustili jsme právě proto mimo jiné projekt Podpora importu pro rozvoj exportu, jehož cílem je pomoci firmám vyhledat nové dodavatele chybějících surovin, které k nám byly importované z Ukrajiny před vypuknutím války a které teď na našem trhu chybějí.

Vedle nových kanceláří rozšiřujete síť podpory pro české firmy také zahraničními exportními inkubátory. Jak se uchytil ten, který byl loni otevřen v indickém Bengalúru?

Jeho přínos lze ilustrovat třeba na české společnosti PragoTherm, která indický inkubátor využila. Po třech

měsících působení se společnosti podařilo úspěšně na složitém indickém trhu prosadit. Své technologie předvedla při čištění povrchů soch v botanické zahradě Labagh Botanical Garden. Je to jeden z důkazů, že exportní inkubátory mají smysl a fungují.

Budou otevřeny nějaké další?

Jejich rozšiřování je pro nás prioritou. Další inkubátor tak byl otevřen v Chicagu a chystáme se spustit inkubátory také v dalších zemích.

Mezi služby, které CzechTrade nabízí, patří také prezentace firem na veletrzích v zahraničí v rámci jednotného stánku nebo za využití dotačních projektů NOVUMM a NOVUMM KET. Je po izolaci v době pandemie a všeobecném přesunu do online prostředí o klasické veletrhy ještě zájem?

Uvedu to na příkladu říjnového Mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně, kde jsme ani letos nechyběli a v rámci společné národní expozice jsme uspořádali tradiční Meeting Point CzechTrade. Firmy tak měly příležitost konzultovat své exportní záměry s ředitelkami a řediteli 22 zahraničních kanceláří. Během jediného dne proběhlo 330 konzultací, navíc další konzultace byly v rámci Klientského centra pro export a Design Centra CzechTrade. A o akci byl tak mimořádný zájem, že už několik dní před jejím konáním byly kapacity zcela zaplněny. Takže jsem se opět utvrdil v tom, že i přes všechny digitalizace jsou základem byznysu mezilidské vztahy a firmy mají o osobní setkání velký zájem.

Město Austin, kde bude otevřena nová kancelář CzechTrade, je pro velkou koncentraci inovativních firem někdy přezdívané druhé Silicon Valley.

Mohu potvrdit a jsem tomu rád, že lidé z CzechTrade jsou určitým katalyzátorem těchto setkání a vztahů.

Pod CzechTrade spadá také podpora průmyslového designu. Jak funguje?

Základní přístupem, který se snažíme propagovat je, že design není jenom tvar nebo estetická hodnota, ale že díky designu může výrobek získat ve světě konkurenční výhodu. Provozujeme Design Centrum CzechTrade, jehož základním úkolem je propojovat talentované designéry s firmami a zvyšovat tak konkurenceschopnost a internacionalizaci firem a jejich výrobků. K tomu slouží Adresář designérů, v němž mohou zájemci najít kontakty na kvalitní kreativce. Centrum nabízí i mnoho dalších služeb, jako jsou například společné účasti na výstavách, propagace českého designu ve světě nebo hledání finančních zdrojů na design z evropských dotací.

Tématem dne jsou teď úspory energií. Přidala se vaše agentura k institucím, které začaly šetřit?

V CzechTrade jsme se samozřejmě a bez váhání k iniciativě za energetickou nezávislost připojili. Spustili jsme interní kampaň a podnikli kroky k úsporám v budově a v kancelářích. Vnímáme to ale i jako dobrý posun v rámci principu udržitelného jednání, který podporujeme. Sestavili jsme sadu několika praktických doporučení, která se týkají svícení v budově, využívání spotřebičů, ale také topení a využívání klimatizací v kancelářích a společných prostorách.

CzechTrade letos slaví jedno výročí...

Ano, je tomu už 25 let, co je agentura partnerem českých firem na jejich cestě k exportu. Založení agentury se datuje na 1. května, my se ale neomezili jen na tento den, připomínáme si výročí po celý rok. Za uplynulé čtvrtstoletí představil CzechTrade světu už 3200 úspěšných exportních projektů z České republiky. A pro české exportéry zrealizoval víc než 35 tisíc zakázek. Těšíme se v příštím roce na ty další obchodní případy na všech pěti kontinentech. x

Video: Podívejte se na reportáž z veletrhu MSV Brno 2022 a rozhovor s Radomilem Doležalem

(red)

Stát nabízí firmám podporu na veletrzích i misích v zahraničí

Podívat se s oficiální misí na místa, kam by se exportér sám dostal jen těžko. Nabídnout své výrobky na mezinárodním veletrhu se státní podporou. Představit své služby v oborovém katalogu v cizojazyčném provedení. I to patří mezi služby, které nabízí vývozcům agentura CzechTrade.

Foto: CzechTrade

Marketingovou podporu v zahraničí od agentury CzechTrade lze rozdělit do několika hlavních pilířů. V první řadě jde o zevrubnou pomoc pro účast na mezinárodních veletrzích. Agentura vnímá, že i přes rostoucí popularitu různých online konferencí mají klasické veletrhy stále nezastupitelnou roli. Generální ředitel agentury Radomil Doležal v rozhovoru pro pořad Exportní zrcadlo zdůraznil, že i přes veškerou digitalizaci zůstává byznys pořád hlavně záležitostí osobního setkávání. „Ten byznys je velmi offlinový,“ shrnul Radomil Doležal.

NA VELETRŽNÍ SLUŽBY MŮŽE ZÍSKAT EXPORTÉR DOTACI
CzechTrade i proto stále udržuje pestrou paletu podpory vývozcům

Mezi vývozcí je velký zájem o každoroční Meeting Point, na němž se mohou setkat osobně na konzultaci s řediteli zahraničních kanceláří CzechTrade přímo v České republice.

▲
Přečtete si více o podpoře designu a dotacích na veletrhy v projektech NOVUMM a NOVUMM KET

mířícím na veletrhy. Základní službou je účast firem v rámci společného českého stánku organizovaného agenturou. Pro firmy je výhodou, že CzechTrade zajistí přípravu spo-

Při jednom setkání se mohou čeští dodavatelé zkusit dostat do obchodního vztahu s firmou, která má roční obrat 90 milionů eur a působí nejen v Německu, ale i v Rakousku, Švýcarsku a dalších zemích.

lečné expozice i všechny související organizační práce. Na samotné výstavě je pak jasnou předností, když potenciální zahraniční klienti vidí, že firma má záštitu oficiální české státní instituce. Zejména v arabských zemích nebo v postsovětském regio-

nu je právě tohle velkou výhodou při oslovení trhu.

Na vybrané akce mohou malé a střední firmy získat podporu ze dvou projektů z OP PIK spolufinancovaných Evropskou unií – jde o projekty NOVUMM a NOVUMM KET. V rámci projektu NOVUMM může žadatel dosáhnout podpory až do výše 80 tisíc korun. Podpora je ve formě zvýhodněných služeb na veletrhu v adekvátní finanční hodnotě. Již dříve úspěšný projekt je v současnosti prodloužen a vztahuje se na vybrané akce až do konce června 2023. Stejně prodloužení se týká i obdobného projektu NOVUMM KET, v němž lze ovšem získat služby až v hodnotě 90 tisíc korun na jednu účast žadatele s tím, že tento projekt se zaměřuje na veletrhy klíčových technologií, zejména zdravotnických, leteckých a environmentálních.

Dále také Ministerstvo průmyslu a obchodu organizuje české oficiální účasti na vybraných veletrzích. Jejich aktuální seznam a konkrétní podmínky účasti lze nalézt na webové adrese www.mpo.cz/vystavy-a-veletrhy-2022/.

S MISÍ SE PODNIKATELÉ DOSTALI I DO CENTRÁLY PRO STAV JADERNÉ NOUZE

CzechTrade také organizuje oborové mise do zahraničí. Zástupci českých firem se tak mohou během krátké

několikadenní cesty setkat s velkým počtem potenciálních obchodních partnerů. Účastníci si pochvalovali například nedávnou společnou misi do Španělska, na jejíž organizaci se podílela zahraniční kancelář CzechTrade v Madridu a která se

zaměřila na španělskou energetiku. „Během tří dnů jsme měli možnost se seznámit nejen se segmentem jaderné energetiky ve Španělsku, jeho strukturou a fungováním, ale především s konkrétními firmami a jejich projekty. Systém krátkých prezentací pro všechny účastníky s následnými individuálními firemními schůzkami se mi zdál velmi efektivní,“ uvedl Jiří Šesták, obchodní manažer společnosti Advacam, která vyvíjí pokročilou elektroniku.

Stejně jako v případě veletrhů i na misích zvyšuje kredit účastníků to, že je akce zaštitěna českou vládní agenturou. Čeští odborníci tak mohli navštívit provozy, kam by se individuálně asi dostávali jen těžko. V podniku Equipos Nucleares navštívili výrobu technologií pro jaderný průmysl, ve společnosti Tecnatom pak simulační centrum pro výcvik operátorů jaderných elektráren. Navíc ale misi přijali i zástupci španělské Rady pro jadernou bezpečnost, kteří představili význam a fungování místnosti pro stav nouze SALEM. Zástupce českého podniku ÚJV Řež mohl navštívit také úložiště jaderného odpadu v lokalitě El Cábril. „Profesní návštěva El Cábril – za to děkuji obzvláště, protože to není běžné. Tím spíše, že šlo o zajištění individuálně pro mne. Ukázali mi vše, byli velmi otevření. Návštěva jaderné komise byla určitou třesničkou na dortu, zřejmě pracoviště SALEM každému také neukazují,“ uvedl Radek Trtílek, ředitel divize Radioaktivní odpady & vyřazování ze společnosti ÚJV Řež.

PŘI SOURCING DAYS SE DODAVATELÉ POTKÁJÍ S NÁKUPČÍMI VELKÝCH ŘETĚZCŮ

Další populární akcí jsou takzvané Sourcing Days. V zásadě jde o setkání českých dodavatelů

Český export je letos výrazně větší než loni

Na čísla o zahraničním obchodu České republiky se lze letos dívat dvojím způsobem podle toho, zda člověk raději vidí sklenici zplna, nebo zplna prázdnou. Tou dobrou zprávou je, že export proti loňsku roste. V srpnu si ve srovnání se stejným měsícem loňského roku polepšil o téměř 28 procent na víc než 360 miliard korun. A za prvních letošních osm měsíců vývoz celkově meziročně vzrostl o téměř 12 procent. Pozitivně se

do exportu v současnosti propisují hlavně lepší výkony automotive průmyslu a vývoz elektřiny. To je ten optimistický výklad čísel.

Tou odvrácenou stranou mince je, že i přes rostoucí vývozy českých firem celkovou obchodní bilanci stahuje do minusu import stále dražších surovin. Do srpna tak už vykazovala celková letošní bilance zahraničního obchodu schodek 128 miliard korun. ■

Foto: Shutterstock.com

Vývoz by nakonec mohl být letos v absolutních číslech dokonce vyšší než před pandemií v roce 2019.

▲
Podívejte se na kalendář veletrhů a dalších akcí

s nákupčími velkými zahraničními řetězci nebo výrobními koncerny. Příkladem je třeba osobní setkání s nákupčími německého výrobce vybavení pro potravinové řetězce, společností Aichinger. Akce se koná v Praze 22. a 23. listopadu a německá firma poptává dodavatele plastových, kovových či skleněných dílů a dalších výrobků. Při jednom setkání se tak mohou čeští dodavatelé zkusit dostat do obchodního vztahu s firmou, která má roční obrat 90 milionů eur a působí nejen v Německu, ale i v Rakousku, Švýcarsku a dalších zemích. Podobných Sour-

cing Days pořádá CzechTrade každý rok několik. V průběhu listopadu se například čeští dodavatelé mohou dostat do přímého jednání s nákupčími polského řetězce lékáren Super-Pharm, který má 75 prodejen v největších polských městech. Ve Španělsku se budou v příštím roce konat dva Sourcing Days zaměřené na jadernou energii a vesmír jako navazující aktivita na zmíněné obchodní mise.

OBOROVÝ KATALOG MAJÍ VÝROBCI LETADEL I HRAČEK

Dobrou vizitkou může být zařazení české firmy do společného oborového katalogu. Tyto graficky atraktivní online publikace představují případným zahraničním klientům stěžejní odvětví české ekonomiky jak přes celkové statistické údaje, tak přes představení konkrétních firem. Svého katalogu se tak už dočkal například český potravinářský, nábytkářský nebo letecký průmysl či nanotechnologie a výrobci hraček a hudebních nástrojů. ■

(red)

Exportní aliance? Staví vzorové chytré město, šíří slávu českého piva

Vývozci se stále častěji sdružují do exportních aliancí. V zahraničí jim to dá na trhu větší sílu. Jde třeba o sdružení pivovarů nebo vodohospodářských firem. V poslední době stojí aliance například za projekty tradiční české hospody v Británii nebo budování vzorových smart cities.

Hodonín se stane možná nejchytřejším českým městem. Právě tam totiž v poslední době začali instalovat špičkové české inovace. S představiteli města se na vybudování jakéhosi vzorového parku chytrých technologií dohodla exportní aliance Elements for Smart City, která sdružuje tuzemské inovativní firmy. „Aktuálně řešíme chytré solární lampy, dotykový displej pro infocentrum, instalaci meteorologické stanice pro monitoring ovzduší, elektronickou úřední desku nebo kameru s umělou inteligencí,“ říká o projektu Antonín Koplík, lídr aliance a jednatel společnosti Moram. Ta patří mezi 15 stávajících členů aliance, která v současnosti buduje vedle Hodonína vzorové smart city také v maďarském Pápa a ukázkové

Chytrý altánek Vin4m je napájen energií ze solárních panelů na střeše.

chytré technologie instaluje i v české obci Karlštejn.

V rámci projektu zkouší i prototyp venkovního vzdělávacího centra Archimedes. „Jedná se o unikátní přírodovědnou učebnu s nejmodernějšími prvky a technologickými novinkami, o kterou projeví zájem několik států včetně Chile, Maďarska, Peru nebo Francie,“ uvádí Koplík.

Aliance zkouší mimo jiné využít takzvané technologické altány Vin4m. Ty umožňují třeba bezplatné dobítí elektrokola nabíječkou od firmy Elmont Invest nebo projekci videa na interaktivním displeji díky softwaru od firmy Ki-Wi Digital. Sféšní solární panely od Tesly Lightning umožňují využívat takové altány i v noci. A ochranu proti poškozování graffiti poskytne hydrofobní nanonátěr od firmy HF Servis.

Aliance nachází zájemce o české technologie jak v Evropě, tak i mimo ni. „V Egyptě aktuálně řešíme úpravny pitné vody pro resorty a bytové domy. V Maďarsku jednáme o kompletní obnově strojového vybavení společnosti E.ON,“ podotýká Antonín Koplík.

ALIANCI ZALOŽIL I KOSMICKÝ PRŮMYSL

Celý projekt vzorového smart city je příkladem smělého plánu, který by jednotlivá firma měnila ve skutečnost sama jen těžko. Exportní aliance ale generuje díky spojení sil více společností úplně nové možnosti a na zahraničních trzích daleko větší sílu při vyjednávání s obchodními partnery. V Česku už proto vznikly i aliance pivovarů, firem z kosmického či vodohospodářského průmyslu nebo výrobců potrubí.

Aliancím navíc nabízí profesionální zastřešení agentura CzechTrade, z čehož pro členy vyplývají další výhody. Agentura zajistí vlastního odborného gestora, který koordinuje na míru šité aktivity, jako jsou oborové mise do zahraničí, účast na konferencích v zahraničí nebo jiných B2B panelech či vytvoření kvalitních prezentačních materiálů. Aliance přitom mohou čerpat služby CzechTrade za zvýhodněných podmínek.

Pro vznik nové oborové aliance je nutná účast minimálně tří zakládajících firem z daného odvětví a podpis etického kodexu. „Členové každé exportní aliance si vzájemně nekonkurují, jejich produkty či služby se naopak vzájemně doplňují. Tím že firmy sdílejí know-how i náklady, výrazně zvyšují své šance na úspěch v zahraničí,“ shrnuje marketingová ředitelka agentury CzechTrade Zuzana Synková.

V BRITÁNII ČEŠI PROPAGUJÍ SUDOVÉ PIVO

Každá skupina samozřejmě funguje trochu jinak podle potřeb daného

oboru. Například pivovary a výrobci alkoholu propagují pod hlavičkou Czech Beer Alliance v zahraničí české pivo a další nápoje. „Za zmínku stojí velký mezinárodní projekt Co-Branding s cílem oslovovat především mimoevropské zákazníky. Aliance je v poslední době velmi aktivní například v severní Itálii, kde v říjnu uspořádala ve spolupráci s italskou pobočkou agentury CzechTrade Dny českého piva,“ říká lídr Czech Beer Alliance Martin Macourek.

Na britských ostrovech aliance pracuje na projektu české hospody v Londýně pod jasným názvem „Pivo“, která chce Britům nabízet i další kulinařské zážitky s využitím českých nápojů a jídel. „Projekt se zaměřoval vedle piva především na výběr kvalitní české slivovice včetně produkce malých rodinných firem, jakož i na řadu dalších českých destilátů a kvalitních moravských vín,“ říká Macourek. Do Velké Británie tak v uplynulém roce zamířila například tradiční Navrátilova Slivovica ze Zlínska. „Projekt Pivo je aktuálně ve fázi reorganizace, a pokud bude úspěšný, určitě by byla příležitostí ho multiplikovat i do dalších zajímavých míst na britských ostrovech. Unikátní výběr piv ho k tomu předurčuje,“ míní Macourek.

Foto: Czech Beer Alliance
Ve Velké Británii nabídla pivní aliance jako jedno z kvalitních českých piv Kutnohorskou stříbrnou jedenáctku.

Ve Spojeném království je ovšem podle něj nyní prioritou hlavně propagace sudového piva. „Od dob covidu totiž vcelku logicky dominovalo pivo balené. Aliance se na ostrovech nyní zaměřuje na dvě kategorie, a to kvalitní tradiční pivo z českých regionálních nezávislých pivovarů a craftové pivo,“ říká Macourek. Rozjela se tak spolupracuje například s pivovary Kunratice, Únětice, Matuška, dále s Pivovary Koruny české nebo s Jarošovským pivovarem.

Přečtěte si více informací o exportních aliancích

VODÁRENSKÁ ALIANCE ZVLÁDNE INVESTIČNÍ CELKY OD A DO Z

Jednou z největších exportních uskupení je Czech Water Alliance, která má na dvě desítky přímých členů a pro spolupráci oslovuje celkem tři stovky tuzemských podniků z vodo-

hospodářství. Mezi členy patří například společnosti GEOTest, Wombat, Zebra Group, Asio Tech, BKG úpravna vody nebo Kubíček VHS. Spojení firem s různou specializací ukazuje dobře, v čem výhoda takové exportní formace spočívá – může zajistit pro zahraniční klienty celý investiční celek, jako je třeba hydroelektrárna nebo čistička vody prakticky na klíč. Od projektu a dokumentace přes stavbu a vybavení technologiemi a softwarem až po následný servis. Vše od A do Z od českých dodavatelů. „Aliance sdružuje prestižní firmy, které se specializují na investiční výstavbu, návrhy a plány výstavby vodárenských projektů, hydroelektráren, přehrad a hrází, obnovu vodních zdrojů, analýzu a čištění všech druhů vod,“ uvádí se ve vizitce exportní skupiny. Ta umí zajistit i bezodpadové technologie nebo software pro oblast ochrany životního prostředí.

Ve vodohospodářství mají čeští dodavatelé už velké úspěchy třeba v balkánských zemích. Aktuálně se jeví jako jeden z velmi perspektivních trhů Itálie, která má v mnoha ohledech své vodohospodářství zatím zanedbané a bude do něj muset rozsáhle investovat. ✖

Tomáš Stingl

Itálie potřebuje nové vodovody i ochranu před povodněmi

Pro alianci českých vodohospodářských firem bude brzy velmi zajímavý italský trh. Země potřebuje nutně investovat do svých vodovodů, čističek i kanalizace. V novém Plánu na obnovu italské ekonomiky po pandemii je 60 miliard eur vyhrazeno na ekologický přechod. V rámci toho lze najít čtyři hlavní pilíře příležitostí pro české firmy.

Prvním jsou dvě miliardy eur, z níž má být zaplacen 25 projektů na zásobování vodou v celé zemi. Konkrétními cíli jsou zlepšení kvality vody a zajištění plynulého zásobování v hlavních městských a zavlažovaných oblastech. Nutné je dodat, že většina těchto projektů směřuje primárně na jih Itálie, kde je řada nedokončených zařízení. Tento krok má pomoci smazávání rozdílů mezi bohatšími oblastmi na severu a méně rozvinutými regiony na jihu.

Dalších 900 milionů eur poputuje na vybudování či rekonstrukci asi 25 tisíc kilometrů rozvodných sítí pitné vody. Cílem je snížit

ztráty vody, které místy – opět zejména na jihu Itálie – dosahují až 40 procent. V plánu se počítá se zavedením moderních digitalizovaných řídicích systémů, které sníží plynutí a omezí neefektivitu.

Třetím pilířem jsou investice ve výši 600 milionů eur na dobudování kanalizační sítě a stavbu nových čistíren. Itálie by tak předešla novým řízením o porušení práva ze strany EU.

A jako poslední jsou určitě zajímavé i investice ve výši 2,5 miliardy eur, které jsou spojeny s klimatickou změnou. Tedy například práce týkající se zadržování vody v krajině, což by zároveň zamezovalo zvyšujícímu se počtu živelních katastrof, respektive náhlým povodním. Podle dostupných informací je v Itálii aktuálně vážně ohroženo povodněmi až 1,5 milionu lidí.

Vedle plánu na obnovu je také nutno dodat, že i jednotlivé regiony vypisují řadu veřejných zakázek, které se týkají oblasti vodohospodářství.

Hlavní výhodu při oslovení italského trhu prostřednictvím české exportní aliance lze přitom spatřovat v možnosti dodat komplexní řešení na klíč, nebo alespoň jednotlivá řešení, která se mohou vzájemně doplňovat či posilovat. Právě Italové si často potrpí na full servis a oceňují přístup, který jim významně šetří čas. To se týká jak soukromého sektoru, tak i státního.

Samozřejmě případnou nevýhodou může být riziko, že ve spolupráci českých podniků mohou vzniknout problémy u některých z participujících firem – například finanční potíže či výpadky v subdodávkách. Následně pak nemusí dojít k naplnění závazků vůči odběrateli, protože chybí část z celkové dodávky. Hrozí pak penalizace. Nicméně v případě dlouhodobě spolupracujících firem, které se v rámci aliance dobře znají, se dá toto riziko minimalizovat. ✖

Marek Atanasčev

ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade Itálie

Foto: Elements for Smart City

Slivovica od Navrátilů: Už sto let jim to pálí

Rodina Navrátilů letos slaví ve Zlíně 100 let od spuštění své pěstelské pálenice. Přečkali všechno: válku, nacisty, komunisty, ekonomické krize i pandemii. Rodinná firma tak může pokračovat dál už v páté generaci a nedávno přistoupila k prodeji své slivovice i v zahraničí.

Kdo by chtěl najít rodinný podnik, který ztělesňuje tradici a kouzlo Zlínského kraje, asi by jen těžko hledal lepší příklad než rodinu Navrátilů. Od momentu, kdy ve Zlíně přesně před 100 lety založil zemědělec František Navrátil palírnu pro zpracování ovoce na kvalitní slivovici, pokračují jeho potomci v rodinné tradici navzdory všem dějinným zvratům. Palírna je dodnes každou zimu k dispozici všem, kdo si sem přijdou vypálit nápoj z vlastního ovoce.

Rodina se ale nedávno rozhodla, že svůj byznys rozšíří. Vedle pálení pro domácí konzumaci zavedla před šesti lety také vlastní značku slivovice, která se nyní úspěšně prodává po celé České republice. Ročně zatím firma vyrábí asi 10 tisíc půllitrových lahví pod jasným názvem Navrátilova slivovica. „Chtěli jsme, aby byla vidět v těch nejlepších restauracích, hospodách a barech v České republice. Z našeho pohledu tam slivovice v takovém pojetí a s dlouholetou tradicí jednoduše chyběla. Nyní ji lze ochutnat v obou tuzemských michelinských restauracích – v podnicích Field a La Degustation Bohême Bourgeoise, ale třeba také v tradiční pivnici U Pinkasů nebo v restaurační síti Ambiente,“ říká Adam Navrátil, který představuje společně s bratrem Davidem nejmladší generaci podnikatelské dynastie. Dodává, že vedle Prahy a samotného Zlína se nyní Navrátilova slivovica prodává i v dalších českých městech včetně Brna, Ostravy, Plzně nebo Českých Budějovic. Rodinná firma přitom nečítá na vysoký obrát za každou cenu, ale spíše na podání slivovice v kvalitních gastronomických zařízeních. „Snažíme se, aby byla na zajímavých místech po celé republice, nepro-

Radek Navrátil (uprostřed) postupně předává řemeslo svým synům Adamovi (vlevo) a Davidovi, kteří jsou už pátou generací rodinného podniku.

Foto: Navrátilova Pálenice

dáváme naši slivovici automaticky každému,“ podotýká Adam Navrátil.

NĚMCI MOHOU SLIVOVICI OKOŠTOVAT V ČESKÉ PIVNICI

Tradiční moravská slivovička ale nyní zamířila i za hranice. Myšlenka se zrodila během pandemie. Navrátilovi nečekali pasivně na veřejné dotace a pomocnou ruku státu, v době nehlubšího lockdownu se naopak rozhodli sami proaktivně jednat. Nabídlí pálenku do světa. Ne formou dodávek pro maloobchod v zahraničí, ale opět přes kvalitní restaurace. „Zalíbila se nám myšlenka, že bude naše slivovice vyvážena, ale jen do českých restaurací s českými majiteli v zahraničí. Aktuálně ji dodáváme do českých restaurací ve Frankfurtu nad Mohanem a v Londýně. Řešíme také New York, ale ve Spojených státech je složitá legislativa vzhledem k tomu, že se jedná o alkohol,“ vysvětluje Adam Navrátil s tím, že do zahraničních kulinářských podniků zatím míří řádově stovky lahví nápoje ročně.

V Londýně dostanou Britové šanci Navrátilovu slivovici okoštovat v restauraci Pivo Czech Beer Hub, což je hospoda nabízející pivo i další tradiční české nápoje a jídla. Na projektu se podílí exportní aliance pivovarů Czech Beer Alliance, a pokud se koncept typické české pivnice uchytí, uvažuje aliance o zřízení celého řetězce podobných hospod v dalších koutech Velké Británie.

Při vstupu na britský trh, který už stojí mimo Evropskou unii a platí tam tudíž specifická dovozní pravidla, požádali Navrátilovi o úvodní konzultace londýnskou kancelář agentury CzechTrade. „Když majitelé českých restaurací projeví zájem o naši slivovici, tak jsme právě od nich dostali tip obrátit se na CzechTrade. Pomoc a rady od agentury byly v začátcích velmi užitečné,“ podotýká Adam Navrátil.

ZA KOMUNISTŮ BYLI NAVRÁTILOVI ZAMĚSTNANCI VLASTNÍ PÁLENICE

Navrátilova padesátiprocentní slivovica nabízí vedle plné chuti, tradiční receptury a postupů výroby ještě něco – silný příběh. Ten se vine už od zakladatele podniku Františka Navrátila, který získal povolení na stavbu pálenice už v roce 1922. A toto zařízení produkuje slivovici dodnes stále pod péčí stejné rodiny, v níž se dědí řemeslo z otce na syna bez ohledu na to, jaký režim zrovna v zemi vládne.

Foto: Navrátilova Pálenice

Vlastní značku slivovice pálí Navrátilovi primárně ze švestek, ve své pálenici ale umějí stejně tak zpracovat i jiné ovoce jako hrušky či jablka.

S formálním zastřešením podniku to ale jednoduché nebylo. Po příchodu komunistů k moci v roce 1948 byla pálenice bez náhrady znárodněna a začleněna pod národní podnik Slovákcké konzervárny a lihovary Uherské Hradiště neboli Sloko. Radek Navrátil, představitel čtvrté generace podnikatelů a otec Adama a Davida, vzpomíná, jak musel za komunistů absurdně pracovat jako zaměstnanec ve vlastní pálenici. „Teď to fungovalo tak, že jsme s mým otcem Rajmundem byli zaměstnání v továrně národního podniku Svit Gottwaldov a na sezonu, kdy jsme pálili, jsme se stali zaměstnanci Sloka – ve své vlastní pálenici. A po sezoně, která trvala od září do dubna, jsme se opět vrátili do továrny Svit,“ vzpomíná podnikatel.

Po revoluci se pálenice Navrátilových navrátila. Rodina si o ni zažádala v roce 1991. Ovšem zatímco znárodnění komunisty proběhlo bez náhrady, aby rodina získala svůj majetek zpět, musela zaplatit. „Když ji naši rodině Sloko národní podnik ‚vracel‘, museli jsme ji vykoupit. Za svoji vlastní pálenici, za kterou jsme předtím nedostali nic a byla nám zkrátka sebrána,“ konstatuje Radek Navrátil.

I v tržních podmínkách se rodině podařilo pálenici udržet v provozu a vést k prosperitě při zachování tradičních výrobních postupů. Slivovice se u Navrátilů vyrábí pomalou dvojítou destilací. Ovocný kvas se pálí nejprve 1,5 hodiny v surovinovém kotli, potom se dalších 1,5 hodiny ještě přepaluje v menším kotli rektifikačním. Topí se stále dřevem. Vedle

Foto: Navrátilova Pálenice

Půllitrová lahev padesátiprocentní slivovice v e-shopu aktuálně vyjde na necelých 700 korun.

Pálenice využívá stále prakticky stejnou technologii a pracovní postup jako před sto lety.

švestek se takto zpracovávají i jablka, hrušky či mirabelky. V podstatě jde o proces, který je spolehlivě prověřen už od pradědků. Snad jen s tím rozdílem, že zatímco dřívě trvala sezona pro pálení celý půlrok, v současnosti je výroba koncentrována jen do dvou až tří studených měsíců roku.

STÉ VÝROČÍ SE BUDE ZAPÍJET CELÝ ROK

Navrátilova Pálenice funguje v ustálené formě už přesně sto let. Rodina

Více příběhů o vývozcích najdete na EXPORTMAG.CZ

proto plánuje při příležitosti kulatého výročí speciální akce. „Chystáme se slavit celý ten stý rok, tedy od 20. října 2022 až do 19. října 2023. Co je pro naše příznivce asi nejdůležitější – na ten rok chystáme specifickou úpravu lahve, která se už nikdy nebude opakovat. Dále pak navštívíme několik míst po celé České republice, kde budeme nalévat naši slivovici osobně. Chystáme i další věci, které budeme odhalovat postupně. Už se moc těšíme, protože předpokládáme, že další takové oslavy budou zase až za 100 let,“ směje se Adam Navrátil.

Pokračovatel podnikatelské dynastie se dívá s nadhledem i na problémy, které v ekonomice vznikly v důsledku pandemie a války na Ukrajině. Věří, že když zlínská pálenice přečkala i horší dějinné etapy, přestojí i současnou éru. „Pokorně musím říct, že se držíme dobře navzdory zvláštní době. Úroda je letos v našem kraji dobrá, každý rok máme navzdory pandemii vyprodáno. Víte, my už jsme za tu dobu zažili kdeco, světovou válku, komunisty, revoluci, pandemii. My si prostě hledíme v každé době svého a hlavně se snažíme pálit kvalitní slivovici. Ten zbytek už nějak dopadne,“ shrnuje Adam Navrátil podstatu podnikatelského kréda celé rodiny. S hřejivým nápojem, který patří neodmyslitelně ke koloritu zlínského regionu, to je zkrátka jako s každou prověřenou tradicí. Vlady a režimy přicházejí a odcházejí, dobrá slivovice zůstává. x

Tomáš Stingl

Při postním měsíci se toho sní nejvíc. Jak fungují islámské země v době ramadánu?

Během ramadánu je v islámském světě všechno jinak. Muslimové ve dne odpočívají, ale v noci ožijí. Nesmějí většinu doby jíst, ale nakonec zkonsumují víc jídla než kdy jindy. Byznys je utlumen a na zvláštní režim se musí připravit i zahraniční host.

Ctvrtina světové populace se jednou za rok ponoří do vnitřního rozjímání. Při postním měsíci ramadánu se zcela mění rytmus fungování islámských zemích i byznysu v nich. Termín svátku se každý rok trochu posouvá. Letos se konal v dubnu, v roce 2023 bude postní měsíc začínat už v březnu.

Islám vyznává na planetě 1,8 miliardy lidí a v arabských zemích či některých státech jižní Asie je oficiálním náboženstvím. Fungování těchto zemí tak ramadán zásadně ovlivňuje. Úřady a banky mají zkrácenou provozní dobu. Restaurace a obchody jsou přes den poloprázdné nebo úplně zavřené. Služby i byznys fungují jen v utlumeném módu, s čímž musejí čeští exportéři nebo investoři v tomto období počítat. „V některých muslimských zemích dávají firmy svým zaměstnancům dokonce volno po celý ramadán,“ říká Tamer El-Sibai, ředitel zahraniční kanceláře agentury CzechTrade v Maroku a znalec arabské kultury i byznysového prostředí Blízkého východu.

PŘES DEN JSOU VŠICHNI MALÁTNÍ

I ti, kteří v podnikání nebo své profesi pokračují i během svatého měsíce, ovšem podléhají únavě. Základní

V Istanbulu muslimové během ramadánu rádi pojímají první jídlo dne – večerní iftár – formou společného pikniku v parku.

okolností je, že muslimové nesmějí od východu až do západu slunce jíst ani pít. Nasytit se mohou jen během noci. To samozřejmě vede k velké únavě. „I když se očekává, že lidé budou během půstu pokračovat ve svých běžných činnostech, netřeba dodávat, že nedostatek tekutin a také nedostatek jídla i neobvyklý režim si brzy vybírají svou daň. Během postního měsíce lze vidět, že lidé držící půst

mají sníženou hladinu energie, jsou více unaveni a je pro ně obtížnější soustředit se na úkoly,“ uvádí Michal Sontodinomo ze zahraniční kanceláře CzechTrade v Indonésii, což je s více než 210 miliony věřících nejlidnatější muslimská země světa. Právě v takové tropické zemi nebo v pouštních arabských státech je půst pro věřící dvojnásob náročný.

JAK SE SVĚTLO PRODLUŽUJE, TRVÁ DÉLE I HLADOVĚNÍ

Poslední roky je ramadán o to náročnější, že se koná na jaře či v létě. A nejen kvůli vysokým teplotám. Protože prakticky všechny islámské státy leží na severní polokouli, znamená to zároveň, že den trvá v této fázi roku podstatně déle než noc.

A v průběhu ramadánu se dokonce denní doba ještě v prodlužuje. Například letos tak na začátku postního měsíce měli muslimové svůj poslední pokrm před východem slunce stanoven přesným rozpisem zhruba

na čtvrtou hodinu ranní (vyjádřeno ve středoevropském času). První noční jídlo iftár pak na půl osmou večer. Jenomže jak se prodlužovalo světlo, na konci ramadánu byl snídaňový pokrm dokonce už před třetí ráno a fajr pak naopak až v půl deváté večer. To tedy pro věřící znamenalo skoro 18 hodin bez konzumace.

PŮST MŮŽE PORUŠIT I MYŠLENKA

Únava vede například k častějším bouračkám na silnicích a jiným nehodám. Je potřeba opatrnost a tolerance. To se týká i byznysu. „Při jednání s dělníky a spolupracovníky na nižších postech nebo poskytovatelích služeb v hotelu nebo taxicích, kteří drží půst, je vyžadována zvýšená míra trpělivosti a tolerance. Doporučuji nekritizovat hlasitě a otevřeně osoby, které se postí. Protože pokud by se rozzlobily nebo měly negativní pocity vůči ostatním – v tomto případě vůči vám –, tak jejich půst je pro daný den porušen. To si mnozí evropští návštěvníci zvyklí na standard služeb, které si nárokují, protože si je zaplatili, vůbec neuvědomují,“ vysvětluje Michal Sontodinomo. „Měli jsme schůzku s místní firmou z elektrotechnického průmyslu a ta nám rekla, že snížené tempo výroby během ramadánu má dopad nejen na produktivitu a objem výroby, ale i na odběratele. Ti kupují méně a nechťejí v tomto období ani uzavírat nové smlouvy,“ doplňuje Sontodinomo zkušenost z indonésického trhu.

V NOCI SE HODUJE V PARCÍCH I V OBCHOĐÁČÍCH

Během ramadánu je denní rytmus do jisté míry naruby. Jestliže ve dne je vše ospale malátné, v noci všichni naopak ožijí. „Přes den nikde nehraje žádná hudba, panuje relativní klid. Ale po západu slunce začíná opět pulzovat život. Lidé se setkávají v restauracích a vzájemně se navštěvují. Skoro všechny obchody, nákupní centra a restaurace jsou otevřeny dlouho do noci,“ popisuje atmosféru postního měsíce Tamer El-Sibai. Impulzem je společné jídlo. „Po večerní modlitbě zvané maghrib je servírováno mnoho pokrmů, jejichž druh se liší podle oblasti. Avšak první pokrm, který muslimové po skončení půstu toho dne vždy jedí, se nazývá iftár. Základem jsou datle a voda nebo mléko. Tímto

Večer se hoduje s rodinou a přáteli, pozvání ale může dostat i zahraniční obchodní partner.

jídlem totiž přerušoval svůj půst prorok Mohamed,“ vysvětluje El-Sibai.

Společné jídlo ale není jen záležitostí uzavřeného kruhu rodin, naopak. „Ramadán je doba, kdy se celá komunita spojuje ve snaze zlepšit se. Očekávejte, že rodinné oslavy a společenská setkání budou v parcích, na trzích a v nákupních centrech pokračovat až do pozdních hodin. Budete moci zavítat na opravdu nepopsatelné množství hostin iftár,“ uvádí portál visitdubai.com, který instruuje zahraniční návštěvníky před návštěvou Spojených arabských emirátů.

CIZINCI BY MĚLI JÍST ZA SVĚTLA V ÚSTRANÍ

Exportéři a investoři, kteří v islámských zemích pracují, samozřejmě musejí být v době ramadánu dvojnásob citliví k místním zvykům. „Cizinci a věřící jiného náboženství by v této době měli dodržovat určitá pravidla. Především by na veřejnosti neměli jíst, pít a kouřit. Také by se neměli nevhodně a vyzývavě oblékat. V hotelových a veřejných zařízeních jsou

TERMÍNY RAMADÁNU

rok	začátek ramadánu
2023	23. března
2024	11. března
2025	1. března
2026	18. února

Zdroj: calendardate.com
Poznámka: Termíny mohou islámské autority mírně posouvat, obvykle trvá ramadán 30 dní.

Slovníček ramadánu

- ✘ **Sijám** – doba půstu. Mezi východem a západem slunce se musejí muslimové zdržet jídla, pití a kouření, ale také špatných činů, slov a myšlenek.
- ✘ **Suhúr** – jídlo před východem slunce
- ✘ **Fadžr** – ranní modlitba
- ✘ **Maghrib** – večerní modlitba
- ✘ **Iftár** – první jídlo po setmění
- ✘ **Íd al-fitr** – svátek přerušení půstu, de facto konec ramadánu. Připadá na první den desátého měsíce lunárního kalendáře. Íd al-fitr se slaví tři dny a je při něm povinností poskytnout pomoc chudým. Během něj naopak muslimové půst držet nesmějí.
- ✘ **Zakát** – almužna, kterou má věřící muslim darovat nejpozději o prvním dni svátku Íd al-fitr. Tento dar má vyvážit případná neúmyslná pochybení věřícího během ramadánu. ✘

obvykle vytvořeny takové podmínky, aby byla pro návštěvníky možnost se občerstvit i najíst. Pokud turisté na veřejnosti tato pravidla nerespektují, mohou být upozorněni, nebo dokonce pokutováni,“ upozorňuje El-Sibai.

Je vhodné projevit dobročinnost. „Všimnete si velkého nárůstu žebráků na semaforech, protože chudí se hrnou do města z vesnic v této tradiční době zvýšeného charitativního dárcovství. Vaše spolupracující firma či sousedské sdružení může zorganizovat charitativní akci pro chudé v okolí. Doporučuje se, abyste přispěli k této akci jako gesto dobré víry a svého členství v místní komunitě,“ radí konkrétně stran indonésických poměrů Michal Sontodinomo.

V době ramadánu se neprodává alkohol s výjimkou turistických resortů a mezinárodních hotelů. A i tam smejí koupit alkohol jen cizinci. Také se nemá bojovat. Například Saúdská Arábie tak letos ohlásila v době ramadánu přerušování vojenských operací v Jemenu.

Více informací o zahraničních trzích najdete na EXPORTMAG.CZ v rubrice Mezinárodní obchod

EGYPT JE NEJVĚTŠÍM DOVOZCEM OBILÍ, NOČNÍ PIKNIKY SE LETOS PRODRAŽILY

Nejlidnatějším arabským státem je Egypt. Ten má 102 milionů obyvatel a z toho více než 85 procent populace vyznává islám. Třeba právě na Egyptu lze dobře ilustrovat, jak ramadán zásadně na měsíc ovlivní fungování celé společnosti.

Ve všech úřadech a podnicích je v době svátečního měsíce zkrácena

Malý velký Tchaj-wan je mistrem na kola, čipy i údržbu silnic

Asijský ostrovní státek hraje překvapivě velkou roli v globálním byznysu. Důležitým obchodním partnerem je i pro Česko. Houževnatí Tchajwanci přitom musejí neustále vzdorovat přívalu živelných katastrof, nedostatku surovin či územním ambicím velmocí.

Kdo přilétá na Tchaj-wan letadlem, tomu se naskytne zvláštní pohled. Ostrov s asi jen poloviční rozlohou oproti České republice nabízí už při prvním pohledu z výšky dvě odlišné tváře jako nějaká obří antická divadelní maska.

Východní polovina ostrova je – k překvapení mnoha prvnávštěvníků očekávajících jen nepěknou přelidněnou industriální zemi – ve skutečnosti horským přírodním rájem. Po celé východní půli státu se táhne pásmo velehor dosahujících nadmořské výšky až téměř čtyř tisíc metrů. Tato část země je velmi řídko osídlena.

Většina z asi 24 milionů obyvatel žije v té druhé, západní nížinné půli země. Ta naopak zcela naplní očekávání přelidněné moderní konurbace se spoustou průmyslu. Celý západní region je pásem měst, která téměř srůstají v jednu velkou megapoli a která se na severu prostřednictvím husté sítě dálnic spojují s hlavními městem Tchaj-pej. A v tomto obrovském souměstí vznikají nejlepší součástky na kola či špičková elektronika pro globální trh.

VÁŠEŇ PRO BICYKLY ZAČÍNÁ UŽ DOMA NA OSTROVĚ

Jestli jsou v něčem Tchajwanci doslova na špičce pelotonu, je to opravdu výroba jízdních kol a jejich součástek. Stejně jako je třeba české pivo nejlepší, protože ho milují samotní Češi, i výroba kol na Tchaj-wanu vyvěrá z až fanatické vášně Tchajwanců pro cyklistiku. Na ostrově je dokonalá síť cyklostezek, která čítá už víc než pět tisíc kilometrů.

V podstatě už když se buduje jakákoli nová silnice, počítá se většinou automaticky se speciálním jízdním pruhem pro kola a mopedy. Ta nejdelší

Foto: Shutterstock.com

cyklostezka číslo 1., která vede kolem celého ostrova, je dlouhá 968 kilometrů. Jednotlivá města ctížádostivě soupeří v tom, kdo nabídne fanouškům jízdních kol nejdelsí a nejlépe vystavěnou lokální trasu.

Popularita cyklistiky je tak ideálním podhoubím pro výrobce, kteří zásobují i cyklisty v zahraničí. Tchaj-wan je po Číně druhým největším světovým vývozcem jízdních kol a součástek pro ně. Drží asi šestinu globálního trhu.

HLAD PO ČIPECH VYNÁŠÍ TCHAJWANSKÉ VÝROBCE K NOVÝM REKORDŮM

Další obor, v němž Tchaj-wan králuje, je výroba v současnosti hodně skloňovaných čipů. Malý ostrov je světovým lídrem v produkci polovodičů, přičemž tahounem je mamutí firma TSMC (Taiwan semiconductor manufacturing company), která zajišťuje přes 50 procent všech dodávek. Druhým významným tchajwanským hráčem je se sedmi procentním podílem na globálním

Kvůli napjaté situaci ve výrobě čipů letos Tchajwanci založili s Japonci, Američany a Jihokorejci na prosazování svých obchodních zájmů strategickou alianci Chip 4.

trhu firma United Microelectronics Corp (UMC).

Hlad po čipech přináší těmto firmám pohádkové zisky a nekonečný a rostoucí příval objednávek. Díky tomu mohla firma TSMC loni vykázat znovu rekordní tržby v hodnotě téměř 57 miliard dolarů. To představovalo meziroční růst o 25 procent, uvedl zpravodajský portál Focus Taiwan. Tržby přitom firmě rostou k novým rekordům nepřetržitě už 12 let v řadě za sebou.

SILNICE A ŽELEZNICI NIČÍ STÁLE DOKOLA TAJFUNY I ZÁPLAVY

Další odvětví, v němž jsou Tchajwanci hodně zkušenými, jsou stavby a údržba silnic a železnic. Tvrdý trénink jim k tomu neustále poskytuje příroda. Už překlenout terén ve zmiňované hornaté části ostrova je pořádnou inženýrskou výzvou. Přesto dokázali Tchajwanci i do nejvyšších pater hor zavést serpentinami perfektní silniční systém, který zahrnuje robustní mosty a dlouhé tunely a který připomíná dálnice evropských alpských států.

▲
Přečtěte si více o ekonomice Tchaj-wanu

Například přímo mezi moře a hory vměstnali Tchajwanci do užoučké východního pobřežního pásu hlavní dálnici číslo 11, která bývá řazena mezi nejkrásnější silnice světa. Často bývá přirovnávána k podobné slavné panoramatické dálnici, té na pobřeží Kalifornie.

Vyniká i vlaková doprava. Hlavní železniční koridor, na němž jezdí rychlovlaky, obepíná po pobřeží kruhově celý ostrov. Přesnost vlaků je precizní. Pokud vznikne byť jen minutové zpoždění, údaj hned rudě žhne na informačních tabulích a cestující se překvapeně rozhlíží, co se to děje. Některé větve železniční sítě jsou zavedeny i do hor.

MRAKODRAP TCHAJ-PEJ 101 PŘEČKÁ KAŽDOROČNĚ NĚKOLIK ZEMĚTŘESENÍ

Vedle náročného terénu ovšem příroda zkouší tchajwanské stavitele prakticky každý rok i formou nějaké živelní pohromy. Tchaj-wan má nechtěné privilegium v tom, že ho postihují snad všechny typy přírodních katastrof. Zažívá hurikány, povodně, zemětřesení, sesuvy půdy... Kvůli věčné přírodní destrukci musejí Tchajwanci dopravní infrastrukturu prakticky neustále opravovat, a to často v problematických klimatických podmínkách a v náročném terénu. Díky tomuto neustálému tréninku se místní inženýři pořád zdokonalují v důmyslnosti a odolnosti staveb.

Vyvrcholením tohoto umu a téměř troufalým triumfem nad přírodními podmínkami se stala v tchajwanské metropoli stavba mrakodrapu Tchaj-pej 101, který byl s výškou 509 metrů v době svého dokončení v roce 2003 dočasně nejvyšší stavbou světa.

Tchaj-pej 101 byl přitom vyprojektován v zemi, kde se jinak právě kvůli seizmické aktivitě tento typ extrémně vysokých budov příliš nestaví. Architektonické řešení tedy mělo jako klíčový úkol vyrovnat se právě s hrozbou zemětřesení. Z mnoha návrhů nakonec vyhrál ten, který vychází z podoby bambusu, jehož kmen má mrakodrap a jeho do sebe jakoby vzájemně zapadající části připomínat. Pojetí budovy má zároveň evokovat podobu buddhistických pagod.

Druhým prvkem, který má zajistit určitou pružnou odolnost mrakodrapu proti zemětřesení nebo silnému větru, je gigantické pozlacené kulové závaží o váze 660 tun, které je zavěšeno v nejvyšší části věže a svým pomalým pohybem vyvažuje a zklidňuje výkyvy mrakodrapu. Stavba takto už v pořádku v metropoli Tchaj-pej ustála desítky menších zemětřesení.

TCHAJWANCÍ BEDLIVĚ SLEDUJÍ VÁLKU NA UKRAJINĚ

Neklidné nejsou jen přírodní živly kolem Tchaj-wanu, ale také velmocenské ambice dalších států. Na ostrov si dělá nárok Čína, což ale obyvatelé Tchaj-wanu i jeho politická reprezentace dlouhodobě odmítají.

Tchajwanci nyní s napětím sledují válku na Ukrajině a zejména reakci světového společenství na ruskou agresi. Ostrovní země ale nespolehá jen na zahraniční pomoc a buduje vlastní armádu, která je výrazně větší, než by odpovídalo tak malému národu. Má zhruba 170 tisíc profesionálních vojáků a přes 470 bojových letadel. Další důležitou silou jsou ovšem i záložníci. Všichni mladí muži chodí povinně na čtyřměsíční základní

Foto: Shutterstock.com

Podoba mrakodrapu Tchaj-pej 101 je inspirována růstem bambusu.

vojenskou službu a vycvičené rezervy, které mohou být rychle nasazeny do boje, tvoří dalších víc než 1,6 milionu mužů. Země rozsáhle investuje do armády a zbraňových systémů.

IMPORT JE ZATÍM PĚTKRÁT VĚTŠÍ NEŽ ČESKÝ EXPORT

Z uvedeného tedy vyplývá, ve kterých oborech je těžiště a hlavní šance pro vzájemný obchod s českými firmami. Zatím dominuje tchajwanská strana, která investuje i do výroby na českém území, především v oblasti elektroniky. Import do Česka je stále zhruba pětikrát větší než export – v roce 2021 dosáhl 28,2 miliardy korun. Ostrovní trh se 24 miliony bohatých spotřebitelů, neustále opravovanou a modernizovanou infrastrukturou či rozsáhlými investicemi do obrany ale láká i české vývozce. Loni tak český vývoz na Tchaj-wan už překonal hranici pěti miliard korun. ✖

Tomáš Stingl

Tchajwanský fond vložil do slibných firem 200 milionů dolarů

Tchajwanci patří k velkým investorům v České republice. Například Investiční fond pro střední a východní Evropu, za kterým stojí národní společnost Taiwan Capital, oznámil, že chce do středoevropského regionu investovat 200 milionů dolarů. Až osmdesát procent z těchto peněz přitom bude směřovat do tří zemí – České republiky, Slovenska a Litvy. Podle ředitele Taiwan Capital Davida Wenga, který navštívil v létě inovační agenturu JIC v Brně, se fond zaměřuje na odvětví, jako jsou polovodiče, biotechnologie, letectví a kosmonautika, finanční

technologie, elektromobily a laserová optika. „Ve střední a východní Evropě hledáme firmy, které chtějí navázat spolupráci nebo partnerství s tchajwanskými společnostmi v rámci dodavatelského řetězce,“ uvedl Weng s tím, že fond by měl fungovat deset let. Určen je zejména pro firmy, které už založily nebo plánují založit své pobočky na Tchaj-wanu nebo mají plán společného projektu s tchajwanským partnerem.

Setkání v Brně připravila inovační agentura JIC společně s agenturou CzechInvest. Tchajwanská delegace měla možnost setkat

se se zástupci místních investorů například z Garage Angels, Y Soft Ventures nebo Purple Ventures a navštívila i univerzitní startup NenoVision, který působí v oboru elektronové mikroskopie. Právě v této oblasti vidí příležitost pro spolupráci i ředitel JIC Petr Chládek. Elektronové mikroskopy hrají totiž důležitou roli ve výrobním řetězci polovodičů. „Na jižní Moravě je vysoká koncentrace firem v oblasti elektronové mikroskopie a částicové optiky, která pro svůj budoucí vývoj potřebuje úzké kontakty na výrobce polovodičů,“ uvedl Chládek. ✖

Obchod u vína a tapas. Jak žijí dnešní Španělé a co jim nabídnout?

Chovají miliony psů i koček, v zimě si doma netopí ani při nižších teplotách, při pandemii začali víc sportovat. Za co rádi utrácejí současní španělští spotřebitelé? Smísili osvědčené tradice s moderním životním stylem.

Andalusané jsou líní, Katalánci lakomí, Astuřani opilí, všichni se ale shodnou na tom, že nesnášejí frajírky z Madridu. Tak to alespoň vypráví s nadsázkou učitel konverzace v jedné z jazykových škol, kam se cizinci jezdí na Pyrenejský poloostrov učit španělštinu. Fakt je, že ve Španělském království, které je rozděleno do 17 autonomních společenství, žije 47 milionů obyvatel nejrozličnějšího profilu. Faktory, jakými jsou přírodní podmínky, historický vývoj, náboženství a ekonomické aktivity, vytvořily ve společnosti skupiny s charakteristickými rysy, které se promítají i do spotřebního chování a přístupu k novým produktům. Co může český exportér čekat při jednání se Španěly a jaké ze zvy-

ků tamějších spotřebitelů vyplývají obchodní příležitosti?

SÁZET NA STEREOTYPY SE (NE)VYPLATÍ

Fiesta, mañana, siesta. I bez znalosti španělštiny jsou to slovíčka známá téměř všem, která navodí představu sluncem zalitého Španělska, obyvatel, kteří nikam nespíchájí, užívají si příjemné společnosti přátel u sklenky červeného vína a po vydatném odpoledním odpočinku se vydají oslavovat na některý z mnohých španělských svátků.

Obecně však platí, že ne každý Španěl se dá zařadit do přesně vymezené škatulky. Tento článek se zaměří na rozdíly, spjitosti i (ne)pravdivost stereotypů zejména u obyvatel provincie Alicante a také regionu,

Obchody i restaurace mají v Alicante v odpoledních hodinách zavřeno, město ale pak žije dlouho do noci.

který je českými exportéry poněkud opomíjen – Kanárských ostrovů.

ODPOLEDNE JE ZAVŘENO, PAK JEDOU OBCHODY AŽ DO NOCI

Alicante spadá pod autonomní společenství Valencie a podle počtu obyvatel je pátou největší provincií Španělska. Její hlavní město se rozkládá mezi horami a pobřežím, kam se během letních měsíců sjíždějí Španělé prchající z vnitrozemí z rozpalených měst. Vyhledávaná Costa Blanca i méně proslulá městská pláž lákají jak turisty, tak především španělské dovolenkáře.

Výheň se však nevyhýbá ani alicantským ulicím. Teploty v létě dosahují ke 40 stupňům a odpolední siesta se stává nezbytností. Většina restaurací a obchodů se ve dvě hodiny odpoledne zavírá. Oproti zažitým představám o odpoledním slofiku však většina Španělů využívá siestu k dlouhému obědu v klimatizované místnosti nebo k domácím pracím. Zhruba kolem páté hodiny se dveře podniků znovu otevírají zákazníkům a zůstávají otevřené do pozdních nočních hodin.

SANGRÍA JEN PRO CIZINCE, DOMÁCÍ SI DAJÍ VÍNO S PERLIVOU LIMONÁDOU

Společnější Španělé využívají k popracovnímu posezení stolky rozesté v ulicích města a klábosení u něčeho dobrého k pití a drobného občerstvení neboli tapas, což mohou být například oblíbené grilované zelené papričky pimientos de Padrón, mořské plody připravené na mnohé způsoby, olivy, různé klobásky, salámy, jamón nebo sýry.

Z alkoholu jasně vede červené víno, které nesmí chybět u žádného jídla, oblíbenou značkou je například La Rioja. Sangrii by příznivec tohoto nápoje u Španělů hledal marně, tu si objednávat téměř výhradně turisté. Kdo chce udělat dojem a přitom má chuť na osvěžující nápoj, objedná

raději tinto de verano, tedy červené víno smíchané s mírně oslazenou pivovou limonádou a ledem.

Španělé přišli na chuť i pivu. Importované značky se podávají především v lahvích, čepované jsou v menší míře. Osvěžující zlatý mok táhne a také ovocná piva se stávají stále oblíbenější zejména u mladé generace. Otevírají se tak příležitosti pro dodávky pivovarnických technologií pro rozvíjející se minipivovary jak v pevninském Španělsku, tak i na Kanárských ostrovech.

PANDEMIE SRAZILA TURISMUS NA TŘETINU, LETOS PŘIŠEL OBRAT

Přestože jsou teploty v Las Palmas na ostrově Gran Canaria nižší než na jihovýchodě Španělska, v nepříteli velkých místnostech domů a bytů se drží teplo. Pokud majitelé pořizují klimatizaci, umísťují ji do ložnic a před horkem utíkají do parků nebo za přáteli do početných podniků jak v centru města, tak v uličkách poblíž pláže. Restaurace na pláži jsou totiž obsazeny zahraničními turisty, kterým dominují Němci.

Sektor služeb, především v oblasti cestovního ruchu, tvoří 75 procent španělského hrubého domácího produktu. Vlekla pandemie tak ušetrila španělskému turismu tvrdou ránu. Pro Kanárské ostrovy je to klíčové odvětví ekonomiky, podle údajů Evropské komise došlo v roce 2020 k poklesu výkonnosti sektoru o 70 procent, v roce 2021 o 60 procent ve srovnání s předpandemickým rokem 2019.

NAD KANÁRSKÝMI OSTROVY VISÍ OPAR ZVANÝ CALIMA

Oproti slunečnému Alicante jsou teploty v hlavním městě Kanárských ostrovů Las Palmas během letních měsíců snesitelnější, drží se pod 30 stupni, díky vytrvalému větru je pak teplota pocitově ještě nižší. Zároveň bývá obloha mnohem častěji zatažena mraky, ačkoliv dešťové přeháňky hrozí jen výjimečně.

Život obyvatelům Kanárských ostrovů poněkud znepříjemňuje takzvaná calima. Vzdušným prouděním se nad ostrovy dostává jemný prach ze Sahary, který na několik dní zahalí slunce a nad městy visí jako opar. Malé částice trápí nejen alergiky, dráždí oči a způsobují respirační problémy. V takovém období narůstá spotřeba papírových kapesníků a roste poptávka po očních kapkách. Nejčastěji během zimy má pak úporná calima, kdy značně klesá viditelnost, na svědomí také problémy v dopravě. ✘

S uvolněním restrikcí a vládních opatření proti šíření koronaviru se situace v cestovním ruchu začala v letošním roce obracet k lepšímu.

Španělsko láká turisty celoročně díky klimatickým podmínkám, i na chladnějších Kanárských ostrovech neklesá teplota v zimních měsících pod 18 stupňů. Pro Středoevropana zvyklého na topnou sezonu může být překvapující, že v zimě se ve Španělsku netopí, přestože se v domech drží chlad. Situace se však pomalinku mění, nejen v Las Palmas si stále více domácích pořizuje přímotopy a zkoumá ekonomicky výhodnější možnosti vytápění.

KDO NESLAVÍ, NENÍ ŠPANĚL

Turisty do Španělska táhnou i zážitky spojené s oslavami různých svátků, během nichž Španělé ukazují světu, jak vypadá pravá fiesta. Hlavní událostí roku je Semana santa, tedy Velikonoce, kdy se setkávají početné rodiny, lidé hodují v ulicích měst a účastní se průvodů nebo jim alespoň přihlížejí. V Buñolu se v srpnu odehrává lýtý boj, kdy ulice zrudnou 150 tunami rozmačkaných rajčat, které se sobě metají zábavchytiví účastníci festivalu La Tomatina.

Různá města pořádají fiesty oslavující některého ze svatých. Ve Valencii se v březnu konají slavnosti Fallas na počest svatého Josefa, v Pamploně se organizují kontroverzní Sanfermines, kdy se na svatého Fermína stahují do ulic muži v bílém oděvu doplněném typickým červeným šátkem,

Úprk před býky při slavnosti Sanfermines.

►
Přečtěte si více o ekonomice Španělska

aby sobě i divákům přihlížejícím na balkoně či skandujícím v bezpečí za hrazením dokázali statečnost úprkem před rozzuřenými býky. Ještě kontroverznější býčí zápasy, zapsané dokonce v seznamu kulturního dědictví UNESCO, stále nacházejí své publikum, na mnoha místech jsou však už zakázány.

V ZEMI JE 29 MILIONŮ DOMÁCÍCH MAZLIČKŮ, ZÁKON ZPŘÍSNIL JEJICH OCHRANU

Komu se bujaré oslavy a hluk v ulicích příliš nezamlouvá, jsou zvířata a majitelé domácích mazlíčků. Podle asociace ANFAAC je ve Španělsku více než 29 milionů domácích zvířat. První místo v žebříčku oblíbenosti zaujímají psi s počtem přes devět milionů, téměř šest milionů koček se umísťuje až na třetím místě po rybičkách a pětici nejrozšířenějších domácích zvířat uzavírají papoušci a hlodavci, především pak králíci.

Během pandemie poptávka po mazlíčcích vzrostla, zároveň se však v ulicích zvedl i počet opuštěných zvířat. Volání po větší ochraně zvířat a předcházení přeplněnosti útulků a utrácení psů a koček vyslyšela vláda, která v srpnu 2022 schválila nový zákon, jehož cílem je odstranit týrání zvířat. Pokud zákon schválí také kongres poslanců a senát, dojde například ke kontrole prodeje a chovu zvířat. Zvířata bude možné zakoupit pouze u registrovaných a profesionálních chovatelů, jelikož obchody budou mít zakázáno prodávat a vystavovat psy a kočky pro komerční účely. »

Foto: Shutterstock.com

Foto: Shutterstock.com

Nejen proti covidu, ale i proti nepříjemnému prachovému oparu calima používají roušky obyvatelé Las Palmas.

Foto: Shutterstock.com

V zemi chovají přes devět milionů psů.

veterinární prostředky včetně vakcín a dále také pro hračky a doplňky jako designově zajímavé obojky a vodítka, různá škrabadla pro kočky nebo klece pro drobné hlodavce.

LOCKDOWN ZVEDL ZÁJEM O SPORT

Psi dělají Španělům společníky i při sportování. V pěších zónách kolem pobřeží se běhu věnují samotáři sportovci nejrůznějšího věku i skupinky běžců a neodradí je ani vysoké letní teploty. K rozmachu sportovních aktivit přispěl lockdown, který od března do května omezil Španělům pohyb. Spolu s restauracemi, obchody a zábavními podniky se uzavřela také všechna fitness centra.

Sportovní aktivita se tak stala jedním z ventilů frustrace z omezené socializace a nedostatku kulturního využití. Mnoho pokojů a garáží se přeměnilo na soukromé posilovny. A spousta Španělů u pohybu zůstala. Posilovací stroje se přesunuly do nově otevřených fitness center, taneční studia lákají na lekce salsy a bachaty, zájemci o nejrůznější pohybové aktivity mají z čeho vybírat.

S tím roste také zájem o funkční sportovní oblečení se zajímavým designem a sportovní náčiní, popularitu si zajistila jóga, a tak jsou v kurzu pestrobarevné jógamatky. Nejen španělští sportovci velice rádi sledují cvičební postup a dožadují se chytrých hodinek a přístrojů, které měří fyzickou zdatnost, zvedá se poptávka po inteligentních váhách. x

Eva Dostálová

Více informací o zahraničních trzích najdete na EXPORTMAG.CZ v rubrice Mezinárodní obchod

Převratným bodem zákona je povinné školení budoucího majitele před adopcí či koupí zvířete. Vzniknout by měl také národní registr osob, kterým bylo zakázáno chovat zvířata, což souvisí s novelizací trestního zákoníku, který zpříšňuje tresty za týrání zvířat. V zákoně má být zakotvena i povinnost kastrace mazlíčků, kterým je umožněn i pohyb mimo dům či byt, což by mělo vést k omezení nekontrolovaného chovu. Zákon myslí i na exotická zvířata, která už nesmějí vystupovat v cirkusech. Snahy aktivistů o zrušení býčích zápasů však ani tentokrát nepřinesly ovoce a zákon se kritizovaného zacházení s býky nedotkne.

Rostoucí obliba psů je v Alicante i v Las Palmas vidět na každém kroku. Zástupci každé generace zaplavují ulice a v parcích venčí psy nejrůznějších ras. Lze potkat oblíbené malé psy

i německé ovčáky a labradory, na Kanárských ostrovech také kanárskou dogu. Povinnost uklízet po svých mazlíčcích je stanovena zákonem a netýká se pouze sbírání exkrementů, ale také oplachování moči, která by jinak v rozpáleném městě nepřijemňovala život ostatním lidem. Majitel obvykle okamžitě přiskočí s lahví vody v ruce a opláchně strom či chodník. Pokud by to neudělal, hrozí mu pokuta od 150 do 1500 eur.

Otázkou je, jestli nový zákon, jehož schválení se očekává koncem roku, sníží počet nově zakoupených mazlíčků. Každopádně by jeho pozitivním důsledkem mělo být zlepšení péče o domácí zvířata. Největšími společnostmi na trhu jsou belgická firma United Petfood, španělská společnost Agrolimen a německá firma Deuer, přesto stále existuje prostor pro kvalitní krmiva a pamlsky, prvotřídní

Při letošních svatojánských oslavách spálili 180 monumentů

Jeden z nejdůležitějších svátků ve Španělsku se koná také v Alicante. V průběhu června se celé město chystá na příliv zahraničních turistů, ale především návštěvníků z nejrůznějších koutů Španělska, kteří přijíždějí na svatojánské oslavy. Hogueras de San Juan vycházejí z tradice, kdy se s příchodem letního slunovratu pálily neužitečné věci a zároveň měly ohně ochraňovat lidi před zlými duchy, kteří se v tu dobu potulovali mezi nimi. V roce 1928 dal José María Py dnešní podobu.

Od 20. června se odehrává hlavní část slavnosti. Každý den až do 24. června, kdy svátek vrcholí, se v ulicích města uzavřených veškeré dopravě odehrávají průvody

v tradičních folklorních oděvech doprovázené živou hudbou. Ve dvě hodiny odpoledne každý den začínou po celém městě ohňostroje a celý den se odevšad ozývají petardy oblíbené především mezi dětmi.

V každé čtvrti stojí na vyhrazených místech uprostřed ulice nespočetné stánky s občerstvením. Ochutnat je možné například typické empanady, slané pečivo plněné masovými nebo vegetariánskými směsmi. Proudící davy mohou v jednotlivých čtvrtích obdivovat umělecké satirické sochy vyrobené z lepenky a dřeva, z nichž některé dosahují výšky až 19 metrů a jejich cena se pohybuje okolo 60 tisíc eur.

Oslavy vrcholí svatojánskou nocí, kterou zahajuje ohňostroj z hradu Santa Bárbara čnicího na skále nad městem. V odpovědi se postupně ozývají ohňostroje, rachejtla a petardy ze všech čtvrtí, kde se zapalují ony satirické sochy kromě jediné vítězné, která je po slavnostech umístěna do muzea. Na hořící sochy dohlíží hasičské jednotky, které vodou chladí okolní domy. Podle španělského portálu ABC se letos spálilo 180 monumentů a na kontrole ohně i pomocí dronů se podílelo více než 600 hasičů. Po hlavní události pak každý den až do 29. června následuje soutěž ohňostrojů z pláže Coco. x

Španělé otevřeli největší evropský solární park s 1,5 milionu panelů

Ve španělské provincii Extremadura byla letos spuštěna největší evropská fotovoltaická elektrárna. Šance pro české dodavatele skýtá vedle bouřlivého rozvoje obnovitelných zdrojů energie i spolupráce v jaderné energetice.

Data španělského statistického úřadu ukazují, že tamním hlavním zdrojem elektřiny jsou plynové elektrárny následované elektrárnami jadernými. Česká republika se Španělskem na poli jaderné energetiky úspěšně spolupracuje. Španělský Integrovaný národní energeticko-klimatický plán (PNIEC) ovšem počítá s uzavřením čtyř jaderných reaktorů do roku 2030 a dalších třech do roku 2035.

Cílem vlády reflektovaném jak v tomto plánu, tak v Agendě 2030 je vedle snížení produkce oxidu uhličitého a energetické efektivity také příklon k energii získávané z obnovitelných zdrojů, které by měly do roku 2030 dodávat tři čtvrtiny veškeré energie. Podle aktuálních údajů společnosti Red Eléctrica, která provozuje státní elektrickou síť, tvořily obnovitelné zdroje energie v roce 2020 podíl na energetickém mixu 45,5 procenta, loni to už bylo víc než 48 procent.

MEZI OBNOVITELNÝMI ZDROJI CELKOVĚ VEDE VÍTR

Statistika také potvrzuje, že má Španělsko výborné geografické podmínky pro solární a větrné elektrárny. Ve srovnání s rokem 2020 si eolické elektrárny polepšily o 9,7 procenta, fotovoltaické pak dokonce o 36,9 procenta. V kontinentálním Španělsku se na výrobě obnovitelné energie podílí vítr téměř z poloviny, voda čtvrtinovým podílem a slunce asi 17 procenty.

Význam hydroelektráren klesá kvůli problémům se suchem způsobujícím pokles hladiny vody v přehradách. Na Kanárských ostrovech

roste zastoupení větrné energie, která už nyní zastává největší podíl v tamějším energetickém mixu a její význam dál roste.

K rozvoji solární energetiky přispěl významný pokles cen panelů, které oproti minulému desetiletí zlevnily až o 80 procent, dále pak odstranění administrativních překážek a poplatků centrální vládě – v roce 2018 byla zrušena takzvaná daň ze slunce. A význam solární energie nadále poroste.

Největším hráčem na poli energetiky je španělská nadnárodní společnost Iberdola, která se hlásí k čisté a obnovitelné energii. Do roku 2025 hodlá investovat 75 miliard eur do zdvojnásobení své obnovitelné kapacity. Sedm miliard eur má určeno na nové projekty včetně technologií na výrobu zeleného vodíku.

banka, směřují také do infrastruktury. Počítá se se zlepšením distribuce elektřiny, zvýšením efektivity distribuční sítě, její modernizací, digitalizací a rozvojem a posílením chytrých sítí. V oblasti energetiky je tak obrovský potenciál pro dodávky technologií pro elektrárny, poptávka roste po elektrických komponentech, solárních panelech a bateriích, solárních regulátorech, softwarových řešeních pro rozvoj chytrých sítí. Zajímavou příležitostí by mohly být technologie na zpracování biomasy, konkrétně mořských řas, které se každý den svázejí z pláží. Další investice plynou do vývoje technologií na zachycení energie z přílivových vln.

Pro exportéra, který nabízí zajímavý a kvalitní výrobek či službu,

Foto: Shutterstock.com

Provincie Extremadura má pro fotovoltaiku výborné podmínky díky spoustě slunečního světla po celý rok.

Dosud největšími projekty jsou solární parky. Letos byl spuštěn park Francisco Pizzara v provincii Extremadura za 300 milionů eur, který je podle webových stránek společnosti Iberdola tvořen 1,5 milionu solárních panelů. Svým výkonem se stal největší solární elektrárnou v Evropě a překonal do té doby vedoucí solární park Nuñez de Balboa v jižním Španělsku spuštěný v dubnu 2020.

ENERGIE ČEKÁ I V ŘASÁCH SVÁŽENÝCH Z PLÁŽÍ

Nezanedbatelné investice, na kterých se podílí i Evropská investiční

jsou dveře do Španělska otevřené v nejrůznějších odvětvích. Rady a doporučení, jak proniknout na španělský trh, sestavila zahraniční kancelář agentury CzechTrade ve Španělsku.

Důležité je nenechat se odradit byrokratickými překážkami a poněkud laxnějším přístupem některých tamějších úřadů. Jde jen o to naladit se na uvolněnější španělskou kulturu, v níž jsou důležité osobní kontakt a méně formální komunikace. x

Eva Dostálová

Černohorská metropole Podgorica se rychle mění v moderní město.

Černá Hora chce s Českem větší obchodní spolupráci

Rozšířit obchod s Českou republikou a ukázat nové příležitosti v jedné z nejstabilnějších balkánských zemích. Tomu mohou napomoci byznysové akce, které se odehrají v rámci českého předsednictví Radě EU.

Současná Černá Hora má množství specifík, které z ní dělají ideální destinaci pro rozvoj nových obchodních vztahů v oblasti zboží, služeb i investic. Díky své malebné přírodě, která sahá od pobřeží Jadranského moře a přístavního města Kotor až po národní park Durmitor plný vysokých hor a krásných jezer na severu země, láká mnoho evropských turistů. Její vstřícnost k zahraničním investorům z ní dělá zároveň atraktivní a dynamický trh. Dalším z významných specifík je i dlouhodobá a stabilní evropská perspektiva. Černá Hora je od roku 2010 kandidátskou zemí Evropské unie, od roku 2017 členem NATO a i přes časté vnitropolitické otřesy a změny je tato orientace pevná, stabilní a ze všech zemí západního Balkánu je Černá Hora k vysněnému cíli, tedy vstoupení do EU, nejbližší. Bonusem je i fakt, že se v Černé Hoře platí eurem. Z těchto a mnoha dalších

Více informací poskytnete také zahraniční kancelář CzechTrade v Černé Hoře

důvodů je tato země o velikosti Irska s populací poloviny Prahy branou na trh západního Balkánu a dalších východoevropských zemí.

V EKONOMICKÝCH ZÓNÁCH DOSTANOU INVESTITOŘI NĚKOLIKERÉ POBÍDKY

Až do příchodu pandemie byla Černá Hora zemí se stabilně rostoucí ekonomikou zaměřující se na podporu turistiky, rozvoj infrastruktury a podporu investic. HDP od propadu v roce 2008 rostl a obchodní výměna rovněž. Ve svých snahách o stimulaci investic byla země úspěšná a poměr investic na obyvatele tak patří k jednomu z největších

v Evropě, přičemž nejlukrativnějšími odvětvími byly nemovitosti, energetika, bankovníctví a především cestovní ruch, který stále představuje značnou část obživy místních obyvatel.

V řeči konkrétních opatření, které vláda pro podporu ekonomiky učinila, jde zejména o nízkou daň z příjmu právnických osob, která dosahuje devíti procent, a je tedy v regionu západního Balkánu nejnižší. Pokud však firma umístí nově založenou výrobní společnost do jedné z nerozvinutých obcí, má nárok na osmileté osvobození od daně ze zisku, a to až do hodnoty 200 tisíc eur. Dále může dostat subvence na vytvoření pracovních míst. Společnost je také osvobozena od placení daně z příjmu a příspěvku na sociální pojištění za zaměstnance ze znevýhodněných skupin. V případě ekonomických zón neplatí investor cla a DPH z věcí sloužících k výstavbě či údržbě výrobních provozů, infrastruktury i strojů. V zónách nemusí

Pokud firma umístí nově založenou výrobní společnost do jedné z nerozvinutých obcí, má nárok na osmileté osvobození od daně ze zisku, a to až do hodnoty 200 tisíc eur. Dále může dostat subvence na vytvoření pracovních míst.

Balkánská země má v současnosti nedostatek drůbežního masa.

dovozce řešit ani otázku cel, protože zboží tam evidují sami včetně změn charakteristiky zboží v průběhu výrobního procesu.

PANDEMIE OBCHOD PODLOMILA, TEĎ PŘICHÁZÍ RYCHLÁ OBNOVA

V rovině zahraničního obchodu má Černá Hora dlouhodobě výrazný deficit a jejími nejdůležitějšími partnery jsou země EU a okolní balkánské státy. Hlavním českým vývozním artiklem jsou dlouhodobě osobní automobily a další dopravní prostředky.

Důraz na turismus způsobil, že ekonomika země byla silně zasažena pandemií koronaviru, kdy došlo k propadu HDP v roce 2020 o 15,2 procenta, což je nejvíce z celého regionu. Souběžně s tím došlo i k utlumení zahraničního obchodu, kdy obrat klesl o víc než 18 procent. Mnohem větší dopady měla pandemie na vzájemný obchod mezi ČR a ČH, kdy objem klesl o víc než 55 procent. Tento propad byl impulzem pro vládu znásobit své snahy o diverzifikaci zahraničního obcho-

Video: Podívejte se na rozhovor o obchodních příležitostech v Černé Hoře

du a dále o vymanění se ze závislosti na službách cestovního ruchu.

Postpandemická obnova předčila i ty neoptimističtější předpoklady, růst HDP dosáhl 12,4 procenta a obrat zahraničního obchodu byl vyšší než v letech před covidem. Zemědělství a stavebnictví, na rozdíl od silného oživení ve službách, však zaznamenalo pokles. Trh práce zareagoval na hospodářské oživení a vrátil se k trendům před pandemií, přičemž nezaměstnanost klesla na téměř 15 procent. Fiskální deficit klesl z 11 procent HDP v roce 2020 na pouhých dvě procenta v roce 2021. Tento vývoj umožnil vládě soustředit se jak na reformy, tak na rozvoj nových odvětví.

NOVÝ TECHNOLOGICKÝ PARK CHCE SPOLUPRÁCI S ČESKEM

Černá Hora přijala přelomový reformní program Europe Now, který s sebou nese mnoho příležitostí, ale také významná fiskální rizika. Program ruší povinné příspěvky na zdravotní péči a zavádí příspěvek na osobní mzdy do výše 700 eur a progresivní zdanění. Cílem je snížit nerovnost, zvýšit

zaměstnanost a podpořit hospodářský růst. Rizika spojená s programem vyplývají z faktu, že parlament odmítl opatření, která měla kompenzovat výpadek příjmů ze zrušených zdravotních příspěvků. Z tohoto důvodu se tak s největší pravděpodobností prohloubí fiskální deficit.

Vláda se snaží rozvíjet zejména sektor inovativních a informačních technologií. Za pouhý rok se jí podařilo tento sektor pozdvihnout na evropskou špičku a černohorské startupy nyní nacházejí investory v celé Evropě i v USA. Klíčem k úspěchu byla výstavba Vědeckotechnologického parku Černé Hory, harmonizace předpisů v oblasti ICT s regulačním rámcem EU, což poskytuje investorům záruku stabilního investičního prostředí, a také značná finanční podpora začínajícím firmám. Zmíněný technologický park mimo jiné i projevily zájem o navázání konkrétní spolupráce s českými partnery ať už v rámci sdílení zkušeností v oblasti moderních technologií, výměny expertů nebo B2B projektů.

Díky slibným výsledkům tak v současnosti probíhají podnikatelské mise černohorských startupů do zahraničí, v nedávné době proběhla jedna úspěšná i v České republice, kdy společně s prezidentem Đukanovićem dorazili i zástupci společnosti Digital Den, inkubátoru, jenž zastrešuje jednu z neúspěšnějších černohorských startupů. Tato akce sklídila na černohorské straně pozitivní odezvu a dostalo se jí velkého mediálního pokrytí a dále upevnila pozici České republiky jakožto jedné z hlavních partnerských zemí Černé Hory v širším kontextu. x

Jakub Šmejkal, Veronika Zdrávková Grossová
Ministerstvo průmyslu a obchodu

FÓRUM PŘEDSTAVÍ ŘEŠENÍ PRO CHYTRÁ MĚSTA

Černohorské pokroky v tomto sektoru jdou však dál a nově velmi kýženými technologiemi jsou i prvky pro smart cities. I tímto směrem napíná Černá Hora své úsilí a aktivně hledá zahraniční partnery schopné pomoci s rozvojem, přičemž Česká republika má všechny předpoklady pro to, aby se takovým partnerem stala.

I proto se 16. až 18. listopadu do České republiky sjede zhruba 100 představitelů měst nejen z Černé Hory, ale také z dalších pěti států západního Balkánu. Hosté na úrovni primátorů či starostů a místních expertů na technologii chytrých a udržitelných měst

se zúčastní konference EU – Western Balkans: Smart Cities Economic Forum pořádanou Ministerstvem průmyslu a obchodu v rámci českého předsednictví. Zastoupena budou nejen ta největší města regionu, ale i menší obce, které ke svému rozvoji přistupují proaktivně a chtějí zlepšovat život obyvatel. Ministerstvo zve představitele měst a obcí, aby mohlo prezentovat to nejlepší, co české firmy v oblasti smart cities nabízejí, a podpořit tak vzájemné obchodní vztahy v tomto oboru, který je v posledních letech na vzestupu.

Během prvních dvou dní navštíví delegace několik českých firem z oborů

dopravní infrastruktury, vodního a odpadového hospodářství a budou mít možnost seznámit se s jejich řešeními uvedenými do praxe v českých městech. Balkánské delegace dále přivítají radniční experti na rozvoj chytrých měst po celé republice, například v Brně či v Plzni.

18. listopadu pak proběhne ekonomické fórum v Kongresovém centru v Praze, kterého se zúčastní také náměstci západobalkánských ministerstev, dále experti z Evropské komise, mezinárodních bankovních institucí a investičních hubů. Debatní panely se zaměří zejména na budoucnost hos-

podářské spolupráce mezi zeměmi EU a západního Balkánu v oblasti zelené a digitální tranzice, na možnosti financování projektů chytrých měst v regionu a na dobré příklady z praxe měst EU i západního Balkánu. Představí se také platformy a organizace, které propojují obchodní partnery s městy a asistují při konkrétních smart projektech. Navštěvníci fóra budou mít možnost v Kongresovém centru navštívit i veletrh těch nejzajímavějších českých technologií, které rozvíjejí chytrá města. Na akci se lze registrovat na e-mailové adrese grossova@mpo.cz. x

Kostarika vstoupila mezi nejvyspělejší země. Nesrazil ji ani obří útok ruských hackerů

Středoamerická země uspěla díky sázce na zelenou ekonomiku a stala se nejnovějším členem OECD. Letos se ale musí vyrovnat s přívalem uprchlíků i s důsledky obrovského kyberútoku na státní úřady, který podnikl ruskojazyčný gang Conti.

Ve španělštině znamená jméno státu – Costa Rica – doslova bohaté pobřeží. A moderní éra dala tomu názvu za pravdu. Kostarika je v současnosti nejbohatším státem Střední Ameriky a v mnoha ohledech unikátní zemí, která mění ve skutečnost nápady, jež mají jinde jen za bláhovou utopii. Kostaričané tak například už na konci čtyřicátých let minulého století zrušili armádu a ušetřené peníze místo toho dávají na sociální služby. Jako jediná země na světě také Kostarika zastavila kácení deštného pralesa a naopak úspěšně zvětšuje zalesněné oblasti. Zatímco v první půli devadesátých let už lesy v zemi téměř zmizely, nyní pokrývají znovu na 60 procent její plochy. Ekonomiku vlada přeorientovala raději na ekoturismus, který přináší víc peněz a přidané hodnoty než prodej surového dřeva.

Zelené listy vidí v Kostarice zjevně rádi, protože nejnovější neortodoxní krok úřadů míří pro změnu k úplné legalizaci marihuany, jež je v zemi stejně ve velkém pěstována a tolerována. „Rekreační užívání marihuany existuje v Kostarice mnoho let, navíc povolení umožní kontrolu platby daní a vytvoří nové pracovní příležitosti. Zákon dá konzumentům možnost získat marihuanu bezpečným způsobem bez toho, aniž by se dostali do kontaktu s kriminálními elementy,“ uvedla v komentáři k novému zákonu prezidentská kancelář.

V PŘEPOČTU NA OBYVATELE DOSTÁVÁ MALÁ ZEMĚ NEJVÍC INVESTIC ZE VŠECH

Na mezinárodní úrovni Kostarika obratně lavíruje mezi velmocemi a udržuje si poměrně vstřícné vztahy i se všemi okolními státy. Na poměry středoamerického regionu si i díky

tomu drží solidní životní úroveň. V přepočtu na obyvatele loni Kostarika přilákala nejvíce investic ze všech zemí světa. Růst prosperity završila loni vstupem do klubu nejvyspělejších států OECD. Stala se 38. členem této elitní skupiny. Ve stejné sezoně také díky prvnímu otrěpání z pandemického šoku ekonomika země vzrostla o 7,8 procenta.

Letos by si podle tamější centrální banky mohlo hospodářství Kostariky polepšit o dalších 3,4 procenta. Pomocí tomu má obnova turistického ruchu po pandemii. Podle listu The Tico Times se stává Kostarika cílem s nejděším průměrným pobytem turistů během jedné návštěvy, když tento ukazatel vzrostl z 12,6 dne před pandemií na současných téměř 14 dní. Do země teď míří zejména Severoameričané, kteří zde utrácí peníze naspořené za covidového domácího vězení. „Máme pestrou nabídku atrakcí, což vede návštěvníka k tomu, aby chtěl zůstat co nejvíce dní, teď je to 14 dní, lépe je na tom jen Nový Zéland a Austrálie,“ uvedl ministr cestovního ruchu William Rodríguez. Plných 72 procent turistů přítomných v zemi ze Spojených států a Kanady, z Evropy je to asi 19 procent. V rámci ekoturismu Kostarika láká návštěvníky vedle pláží na pobyty v eko-

Přečtěte si více
o ekonomice
Kostariky

Češi chtějí postavit bytový projekt v hipsterské čtvrti

Vzhledem k potenciálu „středoamerického Švýcarska“, jak se někdy Kostarice přezdívá, je tam česká obchodní přítomnost zatím zanedbatelná. Vývoz dosahuje ročně jen asi 200 milionů korun. Naopak dovoz z Kostariky do Česka se v roce 2020 vyšplhal až nad hodnotu pěti miliard korun. Podstatnou část této sumy představuje nákup mikroprocesorů Intel vyrobených v Kostarice, které odebírají české podniky. Zajímavým českým počinem v kostarickém turistickém průmyslu je hotelový Resort Art Villas citlivě zakomponovaný do prostředí tropické vegetace, jehož architekturu navrhlo české studio Refuel Works. Velký projekt letos ohlásila developerská skupina UDI Group. Koupila pozemek v progresivní oblasti Barrio Escalante poblíž metropole San José. V lokalitě se nacházejí univerzity či hipsterské restaurace a český developer tam hodlá postavit patnáctiposchodový dům se 120 byty. ✖

Na předměstí metropole San José chce český developer UDI Group postavit patnáctiposchodový bytový dům.

farmách, na pozorování velryb nebo třeba na kempy, kde dobrovolníci ochraňují želvy při kladení vajec.

JE TO VÁLKA, ŘEKL O KYBERÚTOKU PREZIDENT

I po odeznění covidu ale musí sympatická země řešit další výzvy. Letos v dubnu a květnu zakusila historické prvenství, které by si pro změnu ráda odpustila. Jako první stát v dějinách musela Kostarika vyhlásit výjimečný stav kvůli obrovskému kyberútoku, který zcela podlomil fungování tamějších veřejných institucí. Za akcí stál ruskojazyčný kriminální gang Conti, který napadl a zakódoval mimo jiné data daňových a celních úřadů či ministerstva práce. Pak žádal výkupné 10 milionů dolarů, jinak data smaže.

V zemi vypukl poprask. Mnozí pracovníci nedostali své výplaty, v ulicích se konaly demonstrace, bouřily se odbory. Gang mezitím požadavky na výkupné stupňoval. Prezident Rodrigo Chaves Robles nakonec vyhlásil výjimečný stav a úder kyberteroristů označil za válku proti Kostarice. „Pod útokem máme 27 institucí a 9 institucí je velmi zasažených včetně ministerstva financí, které přijímá státní příjmy a zajišťuje výdaje státu,“ musel sdělit prezident v půli května s tím, že hackerská skupina se snaží zemi srazit podlomením celého systému veřejných financí. Kostarika dostala pomoc od Španělska, Spojených států a dalších zemí, gang Conti se ale zatím dopadnout nepodařilo. Důsledky vyděračských útoků pak řešila Kostarika celé léto a úřady musely do značné míry improvizovat.

Na podzim udeřila na Kostariku pro změnu příroda. Na pobřeží dorazil hurikán Julia, který způsobil záplavy v mnoha oblastech. Protože ale jeho intenzita nad pevninou oslabila a Kostaričané jsou na prakticky každoroční návštěvy hurikánů připraveni, nebyly důsledky této bouře příliš ničivé.

UPRCHLÍCI PŘÍCHÁZEJÍ ZE SEVERU, JINÍ NA SEVER JDOU

Dalším problémem, který v současnosti Kostariku trápí, je vlna uprchlíků. Kuriózní je, že část migrantů přichází do země ze severu, jiná uprchlická vlna zase na sever naopak směřuje. Ta první zmíněná

Odvrácenou stranou rozvoje Kostariky je fakt, že se postupně stala co do cenové hladiny nejdražší zemí Střední Ameriky.

skupina jsou uprchlíci, kteří utíkají do Kostariky ze sousední Nikaraguy, kde vládne levicový autokratický režim. Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky v březnu odhadoval, že se v posledních měsících počet nikaragujských běženců zdvojnásobil.

Od roku 2018 vyplnilo žádost o azyl už na 180 tisíc Nikaragujců. Reálně jich ale na území Kostariky i díky zatím snadno dostupné hranici bude s největší pravděpodobností daleko víc. Zřídít větší kontrolu nad migrací má pomoci mimo jiné modernizace hraničního přechodu Peñas Blancas mezi oběma zeměmi. Zakázku za 54 milionů dolarů získala španělská firma Eductrade. Projekt zahrnuje vedle opravy stávajících budov také stavbu nových plus budování ulic a chodníků. „Projekty nových hraničních přechodů jsou součástí Programa de Integración Fronteriza, který má posílit konkurenceschopnost Kostariky prostřednictvím modernizace infrastruktury na hraničních přechodech,“ informovala zahraniční kancelář CzechTrade Mexiko.

Od jihu ale zároveň prochází Kostariku proud utečenců z Venezuely, pro něž je většinou středoamerická země jen tranzitním státem, protože směřují dál na sever, pokud možno až do USA. „Většina Venezuelanů projde zemí za den nebo za dva, ale asi 10 procent těch nejzranitelnějších zůstává déle, protože se jim nedostává peněz na pokračování cesty nebo mají zdravotní potíže,“ uvedl list The Costarican Times. Počet procházejících Venezuelanů v posledních měsících dramaticky vzrostl ze 200 až na 3700 týdně.

Celkově z Venezuely dosud uprchlo před tamější socialistickou diktaturou už nejméně sedm milionů lidí. Část z nich směřuje právě na sever přes Kostariku a další středoamerické státy až k hranicím USA v naději na získání azylu v bohaté zemi.

KOSTARIČANÉ STÁLE CTÍ HESLO „PURA VIDA“ A TĚŠÍ SE NA FOTBAL

Přestože letos stíhají Kostariku zmíněné zkoušky osudu, místní lidé si nenechají zkazit náladu. Jejich národním heslo, které někdy používají prostě i jako pozdrav, zní pura vida, doslova to znamená „čistý život“ a motto v podstatě vyjadřuje relaxovaný a vždy pozitivní postoj Kostaričanů k životu a výzvám, které přinášejí.

Svého kréda se drží i letos a navíc se těší, že na konci náročného sezony je čeká událost, která dá na všechny nedávné potíže zapomenout. K obrovské radosti malého fotbalového národa se Kostarika dokázala kvalifikovat na světový šampionát, který začíná tento měsíc v Kataru. Kostaričané se těší na fotbalový zápas a podnikatelé očekávají, že díky sledování zápasů a následným oslavám se rapidně zvednou tržby restaurací či prodejců fanouškovského zboží a že šampionát tak bude i impulzem pro ekonomiku. A hned v prvním zápase 23. listopadu čeká Kostariku soupeř z neatraktivnějších – Španělsko. Na to se fanoušci těší jak kvůli očekávané kvalitní hře, tak kvůli jistě tradiční historické rivalitě se zemí z Pyrenejského poloostrova. ✖

Tomáš Stingl

Více informací
o zahraničních
tržích najdete na
EXPORTMAG.CZ
v rubrice
Mezinárodní
obchod

Do Hondurasu přišla s novou prezidentkou změna. V zemi dál roste česká komunita

Od ledna vládne středoamerické zemi prezidentka Xiomara Castrová, která slibuje rozsáhlé reformy. V Hondurasu mezitím vzkvétá česká komunita na ostrově Roatán a vidět tam lze v provozu česká letadla.

Foto: Archiv

V listopadu 2021 se ve středoamerickém Hondurasu po čtyřech letech konaly všeobecné volby, kde si lidé zvolili novou prezidentku, 128 poslanců, starosty všech 298 obcí a radní. Jednalo se de facto o referendum o dvanáctileté vládě konzervativní Národní strany, jež je pro mnohé symbolem spojení politiky s korupcí a drogovým byznysem.

Očekávané drama se nakonec nekonalo, volby skončily bez nepokojů přesvědčivým vítězstvím opoziční strany LIBRE (Partido Libertad y Refundación), která získala post prezidenta, nejvíce křesel v Národním kongresu a starostu jak v hlavním městě Tegucigalpa, tak v ekonomickém centru země San Pedro Sula. Pozitivní zprávou byla také volební účast přesahující 68 procent. Země se po volbách vydala novým směrem v hospodářství i v dalších oblastech.

PODPORA OD HONDURASANŮ ŽIJÍCÍCH V ZAHRAŇICÍCH TVOŘÍ VÍC NEŽ ČTVRTINU HDP

Desetimilionová Honduraská republika, která loni oslavila 200 let nezávislosti, patří k nejhudším zemím západní polokoule. Trpí všudypřítomnou korupcí, vysokou mírou kriminality a násilí, obrovskými sociálními nerovnostmi a nedostatkem pracovních příležitostí. Ve velkých městech je nebezpečné chodit pěšky po ulici i za bílého dne, v mnoha čtvrtích vládnou gangy (takzvané maras), které vybírají výpalné.

To vše jsou důvody, proč lidé odcházejí za lepší budoucností do zahraničí. Migrace je velkým tématem posledních let – známé jsou záběry pochodujících karavan mířících na sever až do Spojených států. Milion Honduranů dnes žije v USA, 100 tisíc ve Španělsku. Tato diaspo-

ra posílá peníze domů příbuzným. Remittance mají vzestupnou tendenci a v minulém roce tvořily rekordních 25 procent honduraského HDP.

Kvůli problematické bezpečnostní situaci a politické nestabilitě se do Hondurasu bojí investoři a vzniká tak začarovaný kruh. V letech 2011 až 2012 se jednalo dokonce o nejnebezpečnější zemi světa mimo válečné zóny: podle statistiky projektu InSight Crime připadalo 86 vražd na 100 tisíc obyvatel. Dnes je toto číslo těsně pod 40, což se dá označit za vládní úspěch, přesto však Honduras zůstává v první pětce této nelichotivé statistiky. Je to tradiční tranzitní země pro kokain mířící na americký trh, většina vražd se proto děje mezi soupeřícími gangy zapletenými do drogového byznysu.

EXPREZIDENT BYL VYDÁN DO USA KVŮLI OBVINĚNÍ Z OBCHODU S DROGAMI

Honduras má prezidentský systém jako většina zemí Latinské Ameriky. O nejvyšší post se loni utkali tři hlavní kandidáti: dlouholetý starosta hlavního města Tegucigalpy Nasry „Tito“ Asfura za pravicovou Národní stranu, bývalá první dáma Xiomara Castrová za levicovou LIBRE a Yani Rosenthal za středovou Liberální stranu. Všichni tři vítězové stranických primárek mají zajímavou historii. Asfura čelil obvinění z korupčních podvodů a Rosenthal si dokonce odseděl tři roky ve vězení v USA za korupci a praní špinavých peněz v souvislosti s obchodem s drogami. Castrová je ženou bývalého prezidenta Manuela Zelayi, přítele autoritářských prezidentů Venezuely a Nikaraguy Madura a Ortegy, jehož vládu ukončila v červnu 2009 armáda státním převratem, který mají lidé stále v živé paměti.

Mezi lety 2014 a 2021 byl u moci Juan Orlando Hernández (JOH), jehož bratra v březnu 2021 odsoudili v USA na doživotí plus 30 let za obchod s drogami. Soud mu prokázal vazby na známé narkobarony včetně Joaquína Guzmána přezdívaného El Chapo. Exprezident jakákoli nařčení

ohledně své osoby striktně odmítal, ale krátce po nástupu Castrové byl i on zatčen a vydán do USA, kde čelí obviněním z obchodu s drogami a praní špinavých peněz.

JOH se stal kontroverzním hlavně po volbách 2017, kdy během sčítání na několik hodin vypadl IT systém a pak mu zázračně narostl počet hlasů, ačkoli chvíli předtím jasně prohrával se Salvadorem Nasrallou, populárním televizním moderátorem. Nakonec byl JOH znovuzvolen minimálním rozdílem. Do té doby ani druhý po sobě jdoucí mandát nebyl možný, ale jeho strana disponující parlamentní většinou prosadila změnu ústavy. Během násilných povolebních protestů používaly bezpečnostní složky donucovací prostředky a podle lidskoprávních organizací zemřelo kolem třiceti lidí. Pro loňské volby byla proto pod mezinárodním dohledem učiněna opatření, aby se takový scénář už neopakoval. Vznikly nové volební instituce, volební zákon a Hondurané dostali moderní občanské průkazy spárované s jejich otisky prstů zamezující volebnímu podvodu.

K REFORMÁM ZATÍM NEDOŠLO

Xiomara Castrová se stala první ženou v čele Hondurasu. Jako zásadní krok pro vítězství se ukázala dohoda se Salvadorem Nasrallou, druhým na páse v roce 2017, který odstoupil v její prospěch a od ledna 2022 za-

stává funkcí viceprezidenta. Dlouho to totiž vypadalo, že Národní strana jednokolovou prezidentskou volbu opět vyhraje, protože rozdrobená opozice se nedokázala shodnout na společném kandidátovi.

Castrová nakonec dokázala vyhrát nad Asfurou navzdory průzkumům o propastných 14 procent. Její kritici se báli a pořád bojí výrazného směřování země doleva, tisíce Honduranů ji přesto volily jako „menší zlo“ reprezentující jedinou reálnou šanci porazit Národní stranu, která hojně využívala vládní peníze na svou předvolební kampaň.

Před volbami mluvila Castrová o novele ústavy, energetické reformě, sociálních programech i legalizaci potratů, ale po několika měsících její vlády zatím k žádné reformě nedošlo. Zaznívá kritika, že strana LIBRE není dobře organizovaná, vláda nemá jasnou představu o řízení země a tápe. Pozitivní nálada, která byla v zemi cítit po prezidentské inauguraci, se pomalu vytrácí.

Podle očekávání Castrová obnovila vztahy s Venezuelou. V souvislosti s novou levicovou vládou se též hovořilo o navázání diplomatických vztahů s Čínou na úkor Tchaj-wanu, který Honduras oficiálně uznává a udržuje s ním aktivní styky. Castrová však potvrdila vztahy s Tchaj-wanem a ke sblížení s Čínou nejspíš nakonec nedojde. Naopak se uvažuje o návratu honduraské amba-

Foto: Archiv

Češi na Roatán provozují českou hospodu, rezidenční projekty, honorární konzulát i krajský spolek.

Roatán představuje klasickou karibskou idylku s písčnými plážemi a čistou přírodou.

sady v Izraeli do Tel Avivu z Jeruzaléma, kam ji Honduras jako čtvrtá země světa v roce 2021 přesunul.

KVŮLI PANDEMII ZTRATILO PRÁCI VÍC NEŽ PŮL MILIONU LIDÍ

Tvrdou ranou pro Hondurasany, z nichž více než polovina žije pod hranicí chudoby, se stala pandemie covidu-19 a její socioekonomické důsledky. Kvůli přísnému lockdownu přišly desetitisíce obyvatel o obživu a většina škol nevyučovala prezenčně rok a půl. Podle analýzy organizace FOSDEH (Foro Social de la Deuda externa y Desarrollo de Honduras) může pandemie za ztrátu 560 tisíc pracovních míst. Krize postihla především malé a střední podniky, podíl neformální ekonomiky stoupl až k 70 procentům.

Rezonovalo rovněž téma rozkradených prostředků na boj proti covidu – třeba případ sedmi předražených mobilních nemocnic, z nichž tři se dokonce nikdy vůbec neotevřely. Občanská společnost reagovala antikorupční kampaní s heslem „Kde jsou peníze?“, které se objevilo na zdech domů, silnicích, autech i tričkách. Další úder zasadily v listopadu 2020 hurikány Eta a Iota, které zdevastovaly severozápad země. Aktuální rok 2022 je nadprůměrně deštivý, došlo k několika silným sesuvům půdy, zničení mnoha obydlí a infrastruktury. Honduras je obecně považován za jednu z nejzranitelnějších zemí ve vztahu ke změně klimatu.

Před pandemií rostla honduraská ekonomika bez větších výkyvů. Za pandemický rok 2020 sice zazname-

Foto: Shutterstock.com

Přečtěte si více o ekonomice Hondurasu

nala rekordní devítiprocentní propad, ale v roce 2021 se odrazila dokonce k dvojnásobnému růstu 12,5 procenta. Pro rok 2022 očekává Honduraská

centrální banka střídmejší růst kolem čtyř procent. Národní měna honduraská lempira je poměrně stabilní a pro Čechy snadno uchopitelná,

Na ostrově o rozloze 83 kilometrů čtverečních vlastní nemovitosti téměř 200 Čechů a už i pár Slováků, většinou jako investici a letní sídlo.

Po rozkradených financích na mobilní nemocnice spustili lidé protestní kampaň s otázkou "Kde jsou peníze?"

protože jedna lempira má hodnotu zhruba jedné české koruny.

V HONDURASU LÉTAJÍ LETADLA Z KUNOVIC

Obchodní výměna mezi Českem a Hondurasem je zatím malá, ačkoli v uplynulém roce byl český export největší za posledních pět let. Do Hondurasu se dováží zejména zboží s vysokou přidanou hodnotou, z Česka například plastové výrobky. Vyváží se naopak potravinářské produkty, jako jsou ovoce, káva nebo krevety, dále pak textil, který je typický pro sektor maquilas u San Pedro Sula. V Hondurasu lze také zahlédnout kunovická letadla Let L-410 Turbolet, v Česku se pak dá najít v kavárnách kvalitní honduraská káva.

Celkově jsou hlavním obchodním partnerem Hondurasu jednoznačně Spojené státy. V posledních letech ve středoamerické zemi vyrostla call centra pro firmy z USA dychtící po anglicky mluvící lokální pracovní síle.

Hlavní turistickou lokalitou severu Hondurasu jsou relativně dobře zachované ruiny mayských pyramid v Copánu.

Více informací o zahraničních trzích najdete na EXPORTMAG.CZ v rubrice Mezinárodní obchod

Těsně před volbami byly dokončeny velké infrastrukturní projekty jako Canal Seco (dálnice usnadňující cestu mezi pobřežím Atlantiku a Pacifiku) a nové mezinárodní letiště Palmerola ležící u americké letecké základny poblíž bývalého hlavního města Comayagua. Letiště Palmerola (postavené jako PPP projekt) nahradilo tegucigalpské letiště Toncontín proslulé těžkými podmínkami pro přistání, ale od Tegucigalpy je vzdálené přes hodinu jízdy a ke slibovanému zlevnění letenek ani rozšíření destinací dosud nedošlo.

NA OSTROVĚ ROATÁN JE I ČESKÁ HOSPODA A KRAJANSKÝ SPOLEK

K přednostem Hondurasu patří srdeční lidé a krásná příroda, díky níž by se mohl stát ekoturistickou velmocí. Zde se skrývá velký potenciál. Díky Mezoamerickému korálovému útesu se řadí karibské Ostrovy zálivu (Islas de la Bahía) patří Hondurasu mezi top potápěčské destinace a největší z těchto ostrovů, Roatán, nabízí krásné bílé pláže a neustále se zlepšující infrastrukturu. Oproti pevnině je na Roatánu bezpečno a lze se domluvit bez problému anglicky, většina místních obyvatel je totiž bilingvní.

Právě na Roatánu, který leží 65 kilometrů severně od honduraské pevniny a často bývá označován jako karibský ráj ještě nezasažený masovou turistikou, existuje už 15 let česká vesnice s českou hospodou. Na ni navazují další české soukromé rezidenční projekty jako Diamond Hill, Diamond Rock a nejnovější Terra Chula. Aktuálně na ostrově o rozloze 83 kilometrů čtverečních vlastní nemovitosti téměř 200 Čechů a už i pár Slováků, většinou jako investici a letní sídlo. Několik z nich tam žije natrvalo, pracují v turistickém ruchu nebo realitách.

Historie krajanů na Roatánu sahá na začátek tisíciletí, kdy se na ostrov dostali v podstatě náhodou čeští podnikatelé, kteří tam založili pivovar. Ten dnes už neexistuje, ale česká komunita se dál rozrůstá. V roce 2019 vznikl na Roatánu honorární konzulát a loni krajanský spolek. x

(red)

Video: Zastavme růst a zaměříme se na rozvoj, říká šéf Koma Modular

Jaká pozitiva může přinést zpomalení globalizace nebo jak zlepšit systém podpory českých exportérů? Nejen o tom je rozhovor se Stanislavem Martincem, zakladatelem a ředitelem společnosti Koma Modular.

Video: Strojírenský veletrh 2022 naznačuje návrat na předcovidovou úroveň

Mezinárodní strojírenský veletrh Brno byl letos opět zaměřen na digitalizaci průmyslového prostředí a na energetickou efektivitu ve firmách. Svou nabídku návštěvníkům představilo celkem 1256 firem ze 41 zemí.

Video: Výrobce nanovláken chrání Čechy proti covidu

Společnost Pardam se za deset let stala špičkovým českým výrobcem nanovláken a nanotechnologických produktů. Během epidemie nabídla na trh unikátní respirátor FFP3. Schopnost inovovat je podle šéfa firmy Pavla Porady součástí jejího DNA.

Česká technologie může k hranici vesmíru startovat z kontejneru

Unikátní zařízení společnosti Stratosyst s názvem SkyRider najde využití v telekomunikacích, navigaci, pozorování kosmického prostoru nebo zemského povrchu. Její další produkty zároveň ve stratosféře testují vesmírné technologie.

Video: Nový byznys na Ukrajině vzniká i za války, říká Oksana Antonenko

Na ukrajinský trh se postupně vrátily téměř všechny české firmy, které v zemi působily před začátkem ruské invaze. Podle ředitelky kyjevské zahraniční kanceláře CzechTrade Oksany Antonenko přináší i krizové období nové příležitosti.

Video: Bez účasti v inkubátoru by pro nás bylo těžší v Indii uspět, říká Michal Bareš

Společnost Pragotherrm ve spolupráci s akademickým sektorem vyvinula samočisticí nátěry na bázi nanotechnologií, s nimiž má úspěch i v zahraničí. Zároveň v letošním roce působila v exportním inkubátoru agentury CzechTrade v indickém Bengalúru.

BusinessINFO.cz

VÁŠ ZDROJ OVĚŘENÝCH ZPRÁV, NÁVODŮ A RAD

Je 3D tisk budoucností stavebnictví? ICE Coral tiskne i bunkry pro Ukrajinu

Firma ICE Coral chce nastartovat revoluci ve stavebnictví. Nedostatečnou výstavbu nemovitostí hodlá změnit rychlým 3D tiskem domů. Už tiskne školu pro Žďár nad Sázavou nebo betonové zátarasy pro ukrajinské vojáky. V Praze byla letos zvolena Firmou roku.

Městečko Vyžnyca leží v kouzelném údolí na úpatí Ukrajinských Karpat. Válečná vřava sem nedoléhá, frontová linie u Chersonu je odsud vzdálená přes 500 kilometrů. Přesto i sem mohou dopadat ruské rakety. Betonový bunkr, který má před střelami chránit, je z dílny společnosti ICE Coral, jež je součástí společnosti ICE Industrial Services.

Firma ze Žďáru nad Sázavou se od Putinovy invaze zaměřila na 3D tisk bunkrů a protitankových zátarasů. „Ruská invaze na Ukrajinu nás přiměla zamyslet se nad tím, jak podpořit ukrajinský odpor proti okupantům. Napadlo nás navrhnout systém opevnění, bunkrů, případně

K hlavním výhodám 3D tisku staveb patří velká svoboda při tvarování a celkovém designu.

protitankových zátarasů a nabídnout je Ukrajině s tím, že část dodáme zdarma jako podporu obráncům,“ říká šéf Industrial Services Tomáš Vránek.

Vznikl tak Modular Defense System (MoDeSty): Modulární opevnění, které se dá rychle upravit na míru, vytisknout a poskládat na místě určení. V dubnu letošního roku prošly bunkry testy a na počátku léta už se stěhovaly do okupanty zkoušené země. Vyšší odolnost vůči explozím zaručují speciální směsi betonů.

POSUNOUT HRANICE MOŽNÉHO AUTOMATIZACÍ

Společnost vznikla před deseti lety, ale už dnes má curriculum vitae hustě

popsané. Věnuje se automatizaci a robotizaci a loni se rozhodla začít od základů měnit jeden z nejkonzervativnějších oborů – tedy stavebnictví.

„Myšlenku vzniku vlastního byznysu mi vnukl jeden známý. Řekl mi: Tomáši, založ si firmu a já ti dám práci. Společně s naším technickým ředitelem a několika dalšími lidmi jsme se té výzvy chopili. Chtěli jsme dělat věci tak, jako když nám bylo dvacet, a společně jsme v bývalé práci pracovali na vývoji jednodušších strojů. Řemeslně, dokonale, efektivně, zábavně. Dělat věci, o kterých lidé netuší, že jsou možné, dělat je tak, jak dává smysl,“ popisuje Tomáš Vránek.

Motto ICE Industrial Services zní: „Posouváme hranice možného. Automatizaci.“ K tomu jim pomáhá i vlastní základní výzkum. Začínali se subdodávkami pro jiné výrobce, postupně se ovšem transformovali v jednu z největších konstrukčních a výrobních firem strojů v Česku. Dnes se soustřeďují na dodávky komplexních průmyslových linek na klíč. „To znamená, že konstruuje, naprogramujeme a vyrobíme automatizované stroje a celé výrobní linky, které lakují auta, kovové podvozkové díly aut nebo třeba vyrábějí lyže,“ říká Vránek.

OPUSTILI JSME MOTIVACI STRACHEM I ZISKEM

V ICE Industrial Services se vydali netradiční cestou, která je ovšem zatím vede k úspěchu. „Opustili jsme motivaci strachem, kterou všichni známe ze školy, i motivaci ziskem. Stavíme sebeřízené týmy s velkým podílem autonomního rozhodování a osobní zodpovědnosti,“ vysvětluje Tomáš Vránek.

Ačkoli mají dnes v Česku firmy obecně problém sehnat tu nejkvalifikovanější pracovní sílu – a pro inovátory to platí dvojnásob – pro ICE Industrial Services to prý není

CELOREPUBLIKOVÁ FIRMU ROKU BUDE VYHLÁŠENA V PROSINCI

Společnost ICE Industrial Services završila svou letošní úspěšnou sezonu vítězstvím v pražském kole soutěže IBM Firma roku 2022. Slavnostní vyhlášení celostátních výsledků této soutěže se uskuteční 8. prosince na pražském Žofíně. x

zásadní překážkou. „O našem způsobu řízení se už v oboru ví, slyšíme to každý měsíc na onboardingu a lidi se nám aktivně hlásí. Je to jedna z hlavních devíz našich hodnot a toho, že je skutečně při práci v ICE cítíte,“ říká Tomáš Vránek.

REVOLUCE VE STAVEBNICTVÍ? BUDOUCNOST JE VE 3D TISKU

„Namísto fňukání nad osudem jsme se v druhém roce covidové krize aktivně pustili do hledání inovací, nových oblastí, kterým se budeme věnovat, a z velmi pečlivé přípravy nám vyšla jako ta pravá oblast automatizace stavebnictví,“ vypráví Tomáš Vránek.

V ICE Coral vyvinuli vlastní tiskovou hlavu a pyšní se vlastním know-how na práci s materiálem. „3D tisk betonu za využití parametrického designu a zapojení umělé inteligence do navrhování i projektování posouvá hranice možného, což je v souladu s naším posláním. Technologie 3D tisku umožňuje nepoznanou svobodu designu a architektonických návrhů.“

Spojení běžného betonu a nejmodernějších technologií přinese podle zakladatele firmy úsporu materiálu a času. S tím, jak se bude zvyšovat podíl recyklátů, poroste také přínos životnímu prostředí.

Překotný vývoj ve žďárské firmě zahrnuje paralelní práce na materiálu, technologii tisku a na designu staveb. Postupně se chtějí dostat od městského mobiliáře přes malé objekty typu zahradních domků až k moderním návrhům 3D tištěných obytných domů, které mají vyústit do výstavby celých čtvrtí. „Naše lavičky dnes stojí před jednou ze žďárských škol, společně se Zoo v Jihlavě vyvíjíme 3D tištěné pavilony pro zvířata, děláme nabídky na domy a užitkové objekty. Automatizace stavebnictví ale neznamená jen 3D tisk betonu, pracujeme na robotizaci dalších

Jednotlivé týmy zaměstnanců mají ve firmě ICE Coral velkou míru autonomního rozhodování.

technologických stavebních kroků, které by pomohly řešit nedostatek pracovníků ve stavebnictví,“ dodává Vránek.

VE ŽĎÁRU CHTĚJÍ VYTISKNOU ŠKOLU

Jedním ze smělých plánů je v létě 2023 uvést ve Žďáru nad Sázavou do provozu první vytištěnou budovu školy na severní polokouli. Nakolik je tento projekt reálný? A nebrzdí ho české zákony? „S tímto projektem stále počítáme a pracujeme na něm. Už letos v létě jsme vytiskli prototypy stěn, technicky jsme schopni vše realizovat. Daleko větší problém než technologie ale skutečně představuje legislativa,“ upozorňuje Vránek.

„Bylo by skvělé, kdybychom se v Česku stali aktivním hybatelem těchto změn. Tisíce mladých rodin včetně nás samotných v ICE mají problém pořídit si vlastní bydlení a digitalizace stavebnictví od procesu stavebního povolení po samotnou stavbu je jedním z nástrojů řešení,“ domnívá se zakladatel firmy.

To, že je 3D tisk budoucností stavebnictví, které se dlouhodobě potýká s nedostatkem pracovních sil i s dalšími problémy, není podle Tomáše Vránky věcí názoru. Je to holý fakt, říká.

CENA TISKU JE ZATÍM STÁLE VYSOKÁ

3D tisk má být v budoucnu rychlejší a levnější než klasické způsoby

budování staveb. Jaká může být řečneme za deset let úspora peněz a času, ale není jisté, celá technologie je ve vývoji. V současnosti je cena 3D tisku stále srovnatelná, nebo dokonce vyšší než u klasických staveb. „V příštích měsících se objeví ‚early adopters‘. V současnosti jsme ochotni investorem část stavby dotovat v rámci našich vývojových prací. Do budoucna ale směřujeme k tomu, že náklady na stavbu jednoho domu by měly být až o 50 procent nižší než klasická stavba. Úspora plyne z výrazně levnější technologie (až 70 procent může být úspora použitého materiálu), výrazného snížení počtu lidí na stavbě, unifikací a modularitě,“ popisuje výkonný ředitel ICE Industrial Services.

Hrubá stavba rodinného domu by navíc měla být postavena v řádech jednotek dnů. A pomocí mobilních robotů bude možné „tisknout“ konkrétní stavbu vždy přímo na příslušném staveništi. „V současnosti paralelně vyvíjíme hned tři různé varianty pohybu robotů po stavbě. To přináší příležitost využití i v krizových situacích, ve kterých 3D tisk může také velmi přispět. Například povodně, kde se mohou přímo na místě tisknout bariéry. Zájem jsme zaznamenali i v řešení zábran proti lesním požárům. Tiskárny jsou a budou mobilní, ta naše už mobilní je,“ dodává Vránek. x

Jakub Procházka

Foto: ICE Coral

Foto: ICE Coral

Chytrá města přinášejí exportérům nová pravidla hry

České firmy představují světu na roadshow City For The Future své technologie pro moderní města. Ty znamenají obrovský byznys – třeba v Evropské unii žije ve městech už 75 procent obyvatel.

O chytrých městech slyšel každý. Ale už málokdo dokáže rozklíčovat, co se pod heslem smart city přesně ukrývá. A co nemůže říct s pevnou půdou pod nohama nikdo, je to, že v takovém městě žije nebo ho někdy navštíví. Zní to jako paradox při vědomí, že termín smart city je mezi námi už skoro 15 let a za tu dobu se jím zabýval kdekdo. Nabízí se tedy otázka: má smysl řešit téma, které může zamotávat hlavu a nepřináší na první pohled viditelné výsledky?

O to zvláště se potom může jevit fakt, že se v Česku smart city právě nyní dostává do kurzu a mezi své důležité priority si ho bere i stát. V květnu 2021 přijala vláda národní Koncepti smart cities. Jen o pár měsíců později vznikla v rezortu průmyslu a obchodu proexportní platforma City For The Future, jejíž roadshow mezitím stihla představit inovativní řešení českých firem v Budapešti, na světovém Expu v Dubaji a v závěru roku 2022 se chystá i do samotné meky chytrých měst – na Smart City Expo World Congress v Barceloně. V neposlední řadě figuruje smart city jako jeden z akcentů českého předsednictví v Radě EU, který dal tematickou náplň například říjnové konferenci k Východnímu partnerství a listopadovému ekonomickému fóru EU – západní Balkán. Proč tedy tolik povyku kvůli smart city?

UŽ VÍC NEŽ POLOVINA LIDSTVA ŽIJE VE MĚSTECH

Odpověď lze najít v číslech. Ve městech žije 57 procent celosvětové populace, v Evropské unii je to 75 procent. Města tvoří v průměru tři čtvrtiny národních HDP, vyprodukují 70 procent všech emisí a spotřebují 75 procent energie. Do roku 2050

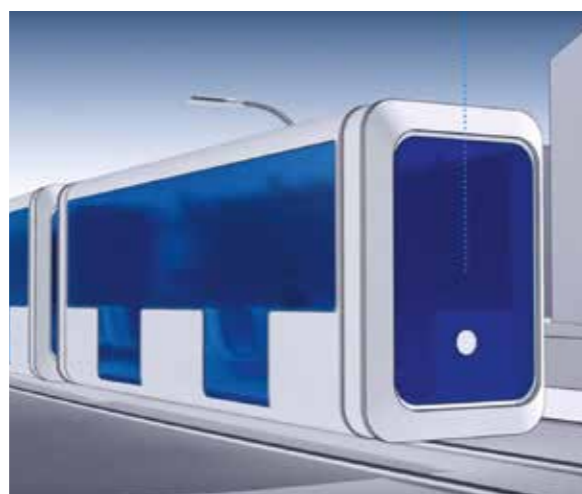

Foto: City For The Future – EXPO DUBAJ

se očekává nárůst podílu městské populace celosvětově na 68 procent a v EU dokonce na 84 procent, s čímž porostou i ostatní uvedené hodnoty.

Bez ohledu na možnou nepřesnost výpočtů a odhadů vedou tato čísla k jedinému možnému závěru, a to že města jsou první oblastí, na kterou by se měly soustředit snahy o společenskou transformaci směřující k udržitelnosti a efektivitě. Anebo obráceným pohledem – iniciativy směřující ke zlepšení kvality života či energetické udržitelnosti, jako Green Deal, nemají šanci uspět bez zásadní proměny měst. Touto optikou lze nahlížet na celou řadu oborů z nových úhlů. Energetika je v první řadě otázkou zajištění a distribuce energie pro chod měst, zemědělství je převážně o zabezpečení potravin pro městské

Do roku 2050 se očekává nárůst podílu městské populace celosvětově na 68 procent a v EU dokonce na 84 procent.

Projekt City For The Future představuje animovanou vizi města budoucnosti, které využívá vodíkové tramvaje a jiné české inovace.

obyvatelstvo, ochrana klimatu a životního prostředí se nejvíce potýká s negativními městskými vlivy a tak dál. Nakonec i celková kvalita života lidí je z velké části daná tím, jak dobře se žije ve městech.

TECHNOLOGIE K CHYTROSTI NESTAČÍ

Zde vyplouvá na povrch jeden z hlavních problémů konceptu smart city. Pojem se původně objevil v souvislosti s rozmachem ICT technologií a dodnes bývá často používán jako označení pro digitální město, jehož srdcem jsou data, internet věcí, pokročilé technologie a automatizace. Takto pojatý koncept se však v praxi ukazuje jako nefunkční a s pohledem z roku 2022 obzvlášť. Jednak protože důraz pouze na sběr dat, konektivitu a nasazování umělé inteligence nedává reálnou motivaci obyvatelům jakožto uživatelům městského prostředí a má spíše tendenci vyvolávat u nich dystopické představy kontrolované budoucnosti. A dále protože dnes je zřejmé, že ať už omezením rozvoje měst je dosažení udržitelnosti, přičemž pokročilé technologie mohou být na této cestě prostředkem, ale nikoliv cílem.

Ostatně i selský rozum navádí k závěru, že pro město, které spěje ke svému zániku, třebaže je naplněné hi-tech prvky, se označení „chytré“ příliš nehodí. Právě proto je základem platformy City For The Future vytvořené ve spolupráci Ministerstva průmyslu a obchodu a agentury CzechTrade vize, která redefinuje koncept smart city a na komplexní problematiku městského rozvoje jde komplexním balíčkem českých řešení napříč obory.

SPECIFIKA BYZNYSU S MĚSTY

Právě komplexita je v městském prostředí tou hlavní výzvou a schopnost jejího uchopení je nakonec ukazatelem skutečné chytrosti. Ve městě se totiž na velmi malém prostoru prolínají nejrůznější dimenze jako infrastruktura, mobilita, energetika, vodohospodářství, odpadové hospodářství,

Foto: Shutterstock.com

správa budov, výroba zboží a potravin, logistika, služby, ale také životní prostředí, péče o zdraví, kultura, bezpečnost, vzdělávání nebo veřejná správa. Opravdu chytré město je takové, kde do sebe všechny tyto jednotlivé dílky zapadnou a fungují synergicky.

Takové systémové řešení si však žádá expertizu, kterou dnes disponuje stále jen velmi úzký okruh odborníků, většinou ve své specializaci, a ti navíc zpravidla chybějí na tom klíčovém místě, kde se o investicích do rozvoje měst rozhoduje – v municipalitách. I proto řada měst vezme při implementaci konceptu smart city s povděkem snadno dosažitelnými výsledky například v podobě chytrých laviček, což zákonitě vede ke zklamání a nakonec i k pochybnostem o konceptu samotném.

Spoluvinu v tomto případě nesou také firmy s krátkodobým přístupem k byznysu, který má za jediný cíl prodat co nejvíce vlastních produktů a služeb. Municipality totiž nepotřebuje ani tak nějakou dílčí technologii, aby mohla deklarovat, že je „smart“, jako spíše účinné a koncepční řešení určitého problému, který má typicky celou řadu přesahů. V takové situaci může být největší přidanou hodnotou ze strany obchodního partnera vůbec pomoci určit, odkud daný problém začít rozplétat, nabídnout celkovou vizi rozfázovanou do menších kroků a poté být průvodcem na této cestě.

PROJEKT CITY FOR THE FUTURE OTEVÍRÁ ČESKÝM FIRMÁM GLOBÁLNÍ TRH

Tento princip platí dvojnásob při budování vztahů s partnery v zahraničí. Jedna z mnoha věcí, které nutí

k přehodnocení tématu smart city, je přístup k exportu a jeho podpora ze strany státu. Díky projektu City For The Future, Koncepti smart cities a mezirezortním aktivitám, které kolem těchto platform vznikají, si Česká republika vytváří – na první pohled nepatrnou, ale v dlouhodobém horizontu strategickou – výhodu.

Mít ucelenou filozofii pro rozvoj měst, dobře zmapovanou a vzájemně provázanou nabídku vlastních řešení a aktivní komunitu smart city odborníků a stakeholderů totiž znamená unikátní konkurenční výhodu, díky níž lze získat důvěru zahraničních partnerů a vybudovat stabilní exportní kanály. První zastávky roadshow City For The Future a akce pořádané pod křídly českého předsednictví, jimiž Česká republika ukazuje, že na poli chytrých měst má co nabídnout, jsou v tomto ohledu pomyslnou nohou ve dveřích. Dveřích, které vedou na trh obřích rozměrů, pokud uvážíme, kolik je ve světě měst, jak postupuje urbanizace a jak zásadní roli sehraje města při společenské transformaci. Pokud jde o využití tohoto potenciálu, pozitivní je, že české vize chytrých měst jsou už v tuto chvíli ukotvené i do velmi praktické obchodní roviny. Hlavním příkladem toho je exportní aliance Prvky pro smart city, která pod křídly CzechTrade integruje řešení českých firem do společné nabídky pokrývající širší portfolio nejběžnějších problémů municipalit.

Jak však ukazuje praxe, když dojde na uplatnění pokročilejších technologií a konceptů, smart city inovátoři narážejí na zásadní překážku. Samosprávy, městské podniky,

Lídry v rozvoji chytrých měst jsou například Finsko, Nizozemsko nebo Německo.

školy a další subjekty financované z veřejných rozpočtů, které tvoří podstatnou část poptávky po smart city řešeních, mají omezené rozpočty a často konzervativní přístup vyhýbající se neověřeným experimentům a neznámým inovacím. Pro nová řešení tak bývá bez ohledu na jejich potenciál a přínosnost obtížné dostat se do praxe a rozšířit. Absence referencí potom automaticky sráží i šance na export.

Inovační lídři jako Finsko, Nizozemsko nebo Německo proto jdou smart city inovacím naproti a jejich uplatňování podporují formou takzvaných testbedů, živých laboratoří nebo agilních pilotů. Všechny tyto aktivity fungují na principu rychlého otestování řešení v reálném prostředí v malém měřítku. Pilotní test slouží jednak k získání zpětné vazby pro dotažení vývoje a jednak k vytvoření příkladu dobré praxe, který je možné relativně snadno replikovat a škálovat.

Analýza přínosů pilotní instalace je zároveň silným prodejním argumentem, jakmile dojde na export. Právě proto nyní Ministerstvo průmyslu a obchodu obrací pohled směrem dovnitř do České republiky a společně s partnery začíná hledat cesty, jak se zařadit mezi ony inovační lídry a vybudovat ekosystém, který bude pomáhat zavádění inovací a generovat příklady dobré praxe v českých městech postavené na českých řešeních a nakonec – díky těmto referencím – rozšiřovat i zástupy úspěšných exportérů. x

Projďte se v osmiminutovém videu městem budoucnosti s českými technologiemi

Miroslav Scheiner
Ministerstvo průmyslu a obchodu

Veletrhy v zahraničí s podporou českých vystavovatelů

29. 11. - 1. 12. 2022 **MPO**

Enlit

Frankfurt nad Mohanem, Německo
Veletrh vznikl spojením seriálu akcí Powergen Europe a European Utility Week a tvoří tak komplexní platformu propojení sektorů elektroenergetiky. Obsahově se zaměřuje především na výrobu, přenos a distribuci energie, energetické trhy a konvenční, nové i obnovitelné zdroje. Dále také na management životního cyklu či smart energy.
Kontakt: Libor Kubelka, kubelka@mpo.cz

17. 1. - 19. 1. 2023 **MPO**

Intersec

Dubaj, Spojené arabské emiráty
Akce každoročně propojuje odborníky z celého světa k diskusím o nejnovějších trendech v oblasti bezpečnosti. Veletrh zahrnuje komerční zabezpečení, kybernetickou bezpečnost, požární a záchranné služby, policejní služby nebo perimetrické a fyzické zabezpečení.
Kontakt: Libor Kubelka, kubelka@mpo.cz

20. 2. - 24. 2. 2023 **MPO**

IDEX

Abu Dhabi, Spojené arabské emiráty
Stěžejní výstava obranného a bezpečnostního průmyslu pro celou oblast Blízkého východu a okolí patří také k jedné ze tří stěžejních akcí v tomto segmentu na světě.
Kontakt: Milan Mézl, mezl@mpo.cz

7. 3. - 10. 3. 2023 **CT**

Global Industrie (Midest)

Lyon, Francie
Global Industrie se specializuje na strojírenské subdodávky – odlitky, obrábění kovů, spojovací materiály, zpracování plastů a kompozitů, elektroniku, povrchové úpravy, služby pro průmysl a další. Česká expozice v gesci CzechTrade má mnohaletou tradici a je navštěvována klíčovými zástupci z francouzských firem.
Kontakt: Dagmar Matějková, dagmar.matejkova@czechtrade.cz
Telefon: 724 340 444

14. 3. - 18. 3. 2023 **CT**

International Dental Show

Kolín nad Rýnem, Německo
IDS 2023 je největším veletrhem v oboru dentálního průmyslu. Pokrývá komplexní spektrum dentálního světa od stomatologických nástrojů, ošetření, ortodoncie, dentální hygieny až po

navazující služby. Už 40. ročník představí světové novinky a inovativní technologie.
Kontakt: Eva Novotná, eva.novotna@czechtrade.cz
Telefon: 724 355 311

16. 3. - 18. 3. 2023 **CT**

COSMOPROF WORLDWIDE

Bologna, Itálie
Mezinárodní výstava bude mít tři různé salony: Cosmopack (kosmetika), COSMO Perfumery & Cosmetics (vůně a kosmetika) a COSMO Hair, Nail & Beauty Salon (kadeřnické a kosmetické salony, lázně). Každá samostatně realizovaná výstava se věnuje svému odvětví, novinkám, trendům, distribuci, dodavatelským řetězcům.
Kontakt: Jaroslava Pacáková, jaroslava.pacakova@czechtrade.cz
Telefon: 724 966 507

24. 4. - 27. 4. 2023 **CT**

SEEBBE

Bělehrad, Srbsko

Jde o největší stavební veletrh nejen v Srbsku, ale i v celém regionu bývalé Jugoslávie. Prezентují se tu novinky a trendy ze stavebních materiálů, střeš-

Foto: Shutterstock.com

ních krytin, sanitárního zařízení, nábytku, klimatizace a ventilace, obkladů, stavebních komponentů, stavební stroje a mnohé další.
Kontakt: Iveta Miškovská, iveta.miskovska@czechtrade.cz
Telefon: 724 966 515

12. 6. - 14. 6. 2023 **CT**

NeoCon

Chicago, USA

Veletrh reprezentuje průmyslový design již od roku 1969. Zaměřuje se na kancelářský nábytek a vybavení, využití stěn, bezpečnostní screening, pracovní celky, řešení mobilních schůzek, venkovní nábytek a doplňky.
Kontakt: Petra Jindrová, petra.jindrova@czechtrade.cz
Telefon: 727 847 533

Nejbližší akce exportního vzdělávání CzechTrade

29. 11. 2022 **ONLINE**

Exportujte do německy mluvících zemí pomocí sociální sítě Xing

Seminář představí rozdíly v online komunikaci v Česku a Německu, využití sociálních sítí LinkedIn versus Xing a také důvod, proč nezůstat jen u LinkedInu. Dozvíte se, jak budovat byznys na Xingu, připravit online prezentace nebo jak komunikovat s potenciálním německým zákazníkem.
Cena: zdarma

30. 11. 2022 **ONLINE**

Exportní příležitosti ve Španělsku

Ředitel zahraniční kanceláře CzechTrade v Madridu přiblíží aktuální možnosti expanze na španělský trh, místní specifika a charakter trhu. Dále předvede praktické tipy pro úspěšný export, plánované akce a další potřebné informace.
Cena: zdarma

6. 12. 2022 **ONLINE**

Seminář: Efektivní propagace a obchodní nabídka (B2B)

Svoji nabídku budete podporovat nejrozličnějšími formáty, ale znáte osvědčené zásady pro vytváření propagačních materiálů? Dokážete rychle zaujmout? Je vaše sdělení dostatečně přesvědčivé? Vynakládáte peníze na propagaci efektivně? Jste spokojeni s odezvou na kampaně? Naučíme vás to na konkrétních příkladech z praxe.
Cena: 1600 Kč bez DPH

14. 12. 2022 **ONLINE**

Seminář: LinkedIn pro exportéry

Chcete poradit, jak efektivně využívat největší profesní síť LinkedIn pro svůj byznys? Na semináři se dozvíte, jak vyhledávat a získávat nové obchodní kontakty, udržovat vztah se svými obchodními partnery či zákazníky nebo jak se vhodně prezentovat jako firma i jednotlivec.
Cena: 1000 Kč bez DPH

INDIVIDUÁLNÍ SLUŽBY ZAHRANIČNÍCH KANCELÁŘÍ JSME TU VŽDY PRO VÁS

- Market Entry
- Oslovení potenciálních obchodních partnerů
- Organizace obchodních jednání
- Dlouhodobá exportní asistence
- B2B akce v ČR a v zahraničí

Díky těmto našim službám ušetříte čas, náklady a zvýšíte počet obchodních kontaktů. Známe místní prostředí a máme ověřené kontakty. Služby navrhujeme individuálně pro konkrétní firmu po konzultaci na základě exportních potřeb a doporučení ředitele zahraniční kanceláře CzechTrade.

Více informací najdete na www.czechtrade.cz

Více informací naleznete také na webu www.exportnivzdelavani.cz, kde postupně přibývají další teritoriální i odborné semináře.

CzechTrade zajistí firmám společnou expozici a podpoří zvýšení zájmu o české vystavovatele ze strany zahraničních obchodních partnerů. Malé a střední firmy mohou na svou prezentaci čerpat finanční podporu v rámci projektů NOVUMM a NOVUMM KET.

CT

Aktuální informace lze nalézt na www.czechtrade.cz/kalendar-akci

MPO

MPO pořádá české oficiální účasti na veletrzích v zahraničí

Business
INFO.cz

VÁŠ ZDROJ OVĚŘENÝCH ZPRÁV, NÁVODŮ A RAD

**AKTUÁLNÍ A OVĚŘENÉ
INFORMACE PRO
PODNIKATELE
ZDARMA
A BEZ REKLAM**

www.businessinfo.cz

Gestorem projektu je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a realizátorem agentura CzechTrade.